

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่กำหนดรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ
Factors of Income Determination of D.J. Profession

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รายงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2549

ISBN 974-671-411-2

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปัจจัยที่กำหนดรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ

ผู้วิจัย : เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว

ปีที่พิมพ์ : พุทธศักราช 2549

สถานที่พิมพ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แหล่งที่เก็บรวบรวมงานวิจัยฉบับสมบูรณ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

จำนวนหน้ารายงานวิจัย: 66 หน้า

ลิขสิทธิ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทคัดย่อ

อาชีพการเป็นนักจัดรายการวิทยุเป็นอาชีพที่มีผู้สนใจเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นนภาพลักษณะซึ่งปรากฏออกมาสู่สังคมของผู้ประกอบอาชีพนี้คือ ความสนุกสนาน เป็นกันเอง และมีชีวิตอิสระสะสวดกสบาย แต่ภาพที่ปรากฏออกมานั้นเป็นเพียงด้านเดียว น้อยคนจะคิดถึงมิติทางเศรษฐศาสตร์ จึงละเลยต่อประเด็นสำคัญหลายประการของการประกอบอาชีพนี้ เช่น ปัจจัยกำหนดระดับรายได้ โครงสร้างรายจ่ายและวิถีการดำเนินชีวิต ระยะเวลาประกอบอาชีพนี้และการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพอื่น ๆ ในภายหลัง

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งนำเอา แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยการกำหนดระดับรายได้ของแรงงานและเครื่องมือทางเศรษฐมิติมาวิเคราะห์ความเป็นอยู่ ตลอดจนถึงวิถีชีวิตของนักจัดรายการวิทยุ

จากการศึกษาพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว นักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่จะทำงานในอาชีพนี้เพียง 4-6 ปี จากนั้นจะผันตัวไปประกอบอาชีพอื่นซึ่งส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับสายงานเดิม เช่น พิธีกรตรีเอทีพี เจ้าหน้าที่และผู้บริหารของสถานี เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์โดยใช้เศรษฐมิติพบว่ารายได้ต่อชั่วโมงเพิ่มขึ้นตามอายุการทำงาน แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง รายได้ต่อชั่วโมงของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพและนักจัดรายการวิทยุที่เปิดเพลงไทยสากลได้รับค่าตอบแทนสูงกว่่านักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดและนักจัดรายการวิทยุที่เปิดเพลงประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของระดับรายได้ระหว่างเพศมีไม่จากการสัมภาษณ์พบว่า คุณสมบัติส่วนบุคคล เช่น ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา มนุษย์สัมพันธ์ ตลอดจนถึงไหวพริบปฏิภาณ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดระดับผลตอบแทน และความสำเร็จในอาชีพไม่น้อยไปกว่าทักษะทางวิชาชีพ เช่น การใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การออกเสียง การใช้น้ำเสียง เป็นต้น

ข้อมูลจากแบบจำลองทางเศรษฐมิติถูกนำมาใช้ในการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อประมาณการผลตอบแทนจากการศึกษาและระยะเวลาในการใช้คืนเงินต้นที่ลงทุนไปในการศึกษา โดยพบว่านักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพและปริมณฑลและนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดมีระยะเวลาในการชำระหนี้ประมาณ 6 ปี

Abstract

Research Topic : Factors of Income Determination of D.J. Profession

Researcher : Kiatanantha Lounkaew

Year : 2007

Publisher : Dhurakij Pundit University

Collection Location: Dhurakij Pundit University

Number of Page: 66

Copyright : Dhurakij Pundit University

Disk Jockey (DJ) is one of the most popular careers for the young. One of the most influential factors that give rise to such popularity is the contemporary teenager lifestyle which is surrounded by various forms of entertainment media. There is no exact figure to inform us about how many teenagers have chosen DJ as their preferred future career; however, given the increasing number of DJ training academies, the number should be considerable.

This study applies the Hedonic Wage Equation to analyze quantitatively factors that are important in determining income of a DJ. In addition, the quantitative study is supplemented by qualitative analysis obtained from interview with DJs.

It has been found that income per hour increases at a decreasing with experience. DJs in Bangkok enjoys higher income than DJs in other provinces. Education does not have a statistically significant impact on income per hour. There is no evidence to support wage discrimination between female and male DJs.

In addition to experience and location, personal qualities such as punctuality, honesty, voice, ability to work in team, and ability to use electronics equipment are also important in determining the success of a DJ.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักจัดรายการวิทยุทุกคน คณะผู้บริหารของสถานี และเจ้าหน้าที่ที่ช่วยประสานงานทุกท่าน ถ้าปราศจากความช่วยเหลือของบุคคลเหล่านี้ งานวิจัยชิ้นนี้คงไม่มีทางสำเร็จได้ นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกท่านที่ช่วยประสานงานเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาในการทำการวิจัย ในด้านการเก็บข้อมูลนั้น

ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของคณะเศรษฐศาสตร์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเพื่อส่งแบบสอบถามและนัดหมายสัมภาษณ์สามท่านด้วยกัน คือ นางสาวธนวรรณ สุรวัดนิวิทย์ นางสาวอรอนงค์ จังหวัด และนางสาววิภาวรรณ ชัยมงคล

ขอขอบคุณคณาจารย์ของคณะเศรษฐศาสตร์ทุกคนที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำในประเด็นต่างๆ จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว
คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		ก
กิตติกรรมประกาศ		ค
สารบัญ		ง
สารบัญตาราง		ฉ
สารบัญรูป		ณ
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความเป็นมาของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์	1
	ขอบเขตของงานวิจัย	1
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	องค์ประกอบของงานวิจัย	2
	นิยามศัพท์	2
บทที่ 2	ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
	ทฤษฎีการกำหนดค่าแรงตามแนวคิดของเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก	4
	ทฤษฎีทุนมนุษย์	8
	ทฤษฎีค่าแรงที่มีประสิทธิภาพ	10
	ทฤษฎีข้อมูลข่าวสารไม่สมมาตรและการส่งสัญญาณ	9
	ทฤษฎีด้านการกำหนดค่าแรงแบบ Hedonic Wage Model	9
	งานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยกำหนดรายได้โดยใช้ Wage Equation	14
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	18
	รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง	18
	แบบสอบถามและการสัมภาษณ์	19
	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	20
	เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	24
บทที่ 4	ผลการศึกษา	26
	รายได้และชั่วโมงการทำงาน	26
	ระดับการศึกษา	31

บทที่		หน้า
บทที่ 4 (ต่อ)	สถานภาพการสมรส	32
	หลักประกันในชีวิต	33
	ประเภทของรายการเพลงที่เปิด	34
	งานอดิเรก	35
	ผลการประมาณค่าแบบจำลองการกำหนดค่าแรง	36
	จุดคุ้มทุนของการลงทุนเพื่อการศึกษาสำหรับผู้ที่ต้องการเป็น นักจัดรายการวิทยุ	39
	ปัจจัยกำหนดรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ	41
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	43
	สรุปผลการศึกษา	44
	ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม		46
ภาคผนวกที่ 1	ผลการสำรวจของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯและปริมณฑล	47
ภาคผนวกที่ 2	ผลการสำรวจของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัด	52
ภาคผนวกที่ 3	การประมาณการผลตอบแทนต่อชั่วโมงของนักจัดรายการวิทยุ	58

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	กลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถาม	18
4.1	ชั่วโมงการทำงานต่อเดือนของนักจัดรายการวิทยุ	27
4.2	รายได้ต่อเดือนของนักจัดรายการวิทยุ	27
4.3	รายได้ต่อเดือนของนักจัดรายการวิทยุจำแนกตามภูมิภาค	28
4.4	รายได้และชั่วโมงการทำงานโดยเฉลี่ยจำแนกตามภูมิภาค	29
4.5	ประเภทของอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับอาชีพจัดรายการวิทยุ	29
4.6	ประสบการณ์การทำงาน	30
4.7	อาชีพเสริมของนักจัดรายการวิทยุ	30
4.8	ระดับการศึกษาของนักจัดรายการวิทยุ	32
4.9	นักจัดรายการวิทยุจำแนกตามสถาบันการศึกษา	32
4.10	สถานภาพของนักจัดรายการวิทยุ	33
4.11	หลักประกันในชีวิตของนักจัดรายการวิทยุ	34
4.12	ประเภทของเพลงที่เปิด	35
4.13	งานอดิเรก	36
4.14	ผลการประมาณค่าแบบจำลองการกำหนดค่าแรง	38
4.15	คุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อความสำเร็จในอาชีพนักจัดรายการวิทยุ	42
ผ1.1	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามรายได้	47
ผ1.2	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามชั่วโมงทำงาน	48
ผ1.3	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	48
ผ1.4	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามระดับการศึกษา	48
ผ1.5	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามประเภทสถานศึกษา	49
ผ1.6	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามสถานภาพการสมรส	49
ผ1.7	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามประเภทรายการที่จัด	49

ตารางที่		หน้า
ผ1.8	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามวันทำงาน	49
ผ1.9	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตาม หลักประกันในชีวิต	50
ผ1.10	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามศาสนา	50
ผ1.11	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามประเภท ของอาชีพเสริม	51
ผ1.12	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามงานอดิเรก	51
ผ2.1	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามรายได้	52
ผ2.2	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามชั่วโมง ทำงาน	52
ผ2.3	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน	53
ผ2.4	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามระดับ การศึกษา	53
ผ2.5	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามประเภท สถานศึกษา	53
ผ2.6	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตาม สถานภาพการสมรส	54
ผ2.7	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามประเภท รายการที่จัด	54
ผ2.8	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามวัน ทำงาน	54
ผ2.9	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตาม หลักประกันในชีวิต	55
ผ2.10	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามศาสนา	55
ผ2.11	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามประเภท ของอาชีพเสริม	56
ผ2.12	ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดจำแนกตามงาน อดิเรก	57
ผ3.1	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในกรุงเทพและ ปริมณฑลที่เปิดเพลงไทยสากล	58

ตารางที่		หน้า
ผ3.2	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในกรุงเทพและ ปริมณฑลที่เปิดเพลงประเภทอื่น	59
ผ3.3	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในต่างจังหวัดที่เปิด เพลงไทยสากล	60
ผ3.4	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในต่างจังหวัดที่เปิด เพลงประเภทอื่น	61
ผ3.5	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศหญิงในกรุงเทพและ ปริมณฑลที่เปิดเพลงไทยสากล	62
ผ3.6	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศหญิงในกรุงเทพและ ปริมณฑลที่เปิดเพลงประเภทอื่น	63
ผ3.7	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศหญิงในต่างจังหวัดที่ เปิดเพลงไทยสากล	64
ผ3.8	ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศหญิงในต่างจังหวัดที่ เปิดเพลงประเภทอื่น	65
ผ3.9	ต้นทุนในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย	66

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	ความสัมพันธ์ระหว่าง MP_L ระดับค่าแรงและการจ้างงาน	3
2.2	ดุลยภาพในการตัดสินใจทำงาน	5
2.3	การกำหนดค่าแรงและการจ้างงานดุลยภาพ	7
2.4	ระดับการศึกษารายได้	8
2.5	เส้นความพอใจเท่ากัน	11
2.6	เส้นกำไรเท่ากัน	12
2.7	ดุลยภาพของค่าแรงและสภาพแวดล้อมในการทำงาน	13
4.1	ร้อยละสะสมของจำนวนนักจัดรายการวิทยุตามระดับช่วงรายได้	28
4.2	ระยะเวลาใช้คือเงินกู้ของนักจัดรายการวิทยุเพศชาย	40
4.3	ระยะเวลาใช้คืนเงินกู้ของนักจัดรายการวิทยุเพศหญิง	41

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

อุตสาหกรรมเพลงเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญอุตสาหกรรมหนึ่งในภาคบริการหลายปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมนี้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนค่ายเพลง นักร้อง นักแต่งเพลง รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น นิตยสาร ร้านขายเพลง เว็บไซต์สำหรับดาวน์โหลดเพลง และรายการวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น

เนื่องจากวิทยุสามารถเข้าถึงคนกลุ่มใหญ่ของสังคมได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ นักจัดรายการวิทยุหรือ D.J. (Disk Jockey) จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเพลง เพราะนอกจากจะเป็นผู้เปิดเพลงแล้ว พวกเขายังเป็นเป็นผู้โฆษณาประชาสัมพันธ์ข่าวสารของอุตสาหกรรมนี้ให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง

อาชีพนักจัดรายการวิทยุเป็นอาชีพที่มีผู้สนใจเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะวัยรุ่น เนื่องจากภาพลักษณ์ของผู้ประกอบอาชีพนี้คือ ความสนุกสนาน เป็นกันเอง และมีชีวิตอิสระสะดวกสบาย แต่ภาพที่ปรากฏออกมานั้นเป็นภาพเพียงด้านเดียว น้อยคนจะคิดถึงมิติทางเศรษฐศาสตร์ จึงละเลยต่อประเด็นสำคัญหลายประการของการประกอบอาชีพนี้ เช่น ปัจจัยกำหนดระดับรายได้ โครงสร้างรายจ่ายและวิถีการดำเนินชีวิต ระยะเวลาที่จะประกอบอาชีพนี้ ตลอดจนจนถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพอื่นในภายหลัง

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งที่จะนำเอาเครื่องมือทางสถิติและเศรษฐศาสตร์มาใช้วิเคราะห์ถึงความ เป็นอยู่ และวิถีชีวิตของนักจัดรายการวิทยุ เพื่อเปิดมุมมองใหม่ให้แก่ผู้ที่สนใจอาชีพนี้และบุคคลทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยกำหนดระดับรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ
โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติที่มีชื่อว่า Hedonic Wage Model
2. เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างรายจ่าย วิถีการดำเนินชีวิต และผลตอบแทนจากการลงทุน
เพื่อการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะจำกัดอยู่เฉพาะนักจัดรายการวิทยุคลื่น F.M. ในกรุงเทพฯและปริมณฑล และในพื้นที่ต่างจังหวัดบางจังหวัดเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยกำหนดระดับรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาและบุคคลที่สนใจในการประกอบอาชีพนี้สามารถเตรียมตัวล่วงหน้า เพื่อให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในอาชีพนี้ได้มากขึ้น
2. สามารถเปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตของนักจัดรายการวิทยุ และเข้าใจถึงแนวโน้มของวิถีชีวิตในอนาคตของบุคคลเหล่านี้

องค์ประกอบของงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีทั้งหมดห้าบทด้วยกัน โดยในบทหน้าจะเป็นการกล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอบเขตการศึกษาและประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาบทที่ 2 อธิบายถึงกรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่นำมาใช้ประกอบการศึกษา เริ่มจากแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดค่าแรงของสำนักนัโอดคลาสสิก การกำหนดค่าแรงโดยใช้ Hedonic Wage แนวคิดด้านทุนมนุษย์ และแนวคิดด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลข่าวสารที่ไม่สมมาตรกับการจ้างงาน และสรุปงานวิจัยต่างข้อ บทที่ 3 อธิบายวิธีการศึกษาและวิธีการวิเคราะห์ที่ใช้ บทที่ 4 เป็นการรายงานผลการศึกษา บทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสุดท้าย เป็นการสรุปภาพรวมและสาระสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้ ตลอดจนจนถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ

นิยามศัพท์

นักจัดรายการวิทยุ หมายถึง ผู้ที่จัดรายการเพลง ข่าว และรายการประเภทอื่นๆ

รายได้ หมายถึง ผลตอบแทนจากการจัดรายการวิทยุเท่านั้น

ชั่วโมงทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานและเตรียมตัวในห้องส่ง

เพลงไทยสากล หมายถึง เพลงป๊อป เพลงร็อค และเพลงประเภทอื่นๆ ที่มีกลุ่มผู้ฟังหลักเป็นวัยรุ่นและผู้เริ่มทำงาน

เพลงไทยประเภทอื่น หมายถึง เพลงที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเพลงไทยสากล เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงไทยเดิม เพลงร่วมสมัย เป็นต้น

เพลงสากล หมายถึง เพลงต่างประเทศทุกประเภท

บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นการเสนอทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดผลตอบแทนจากการทำงาน โดยเริ่มจากทฤษฎีการกำหนดค่าแรงจากการทำงานของเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก แล้วจึงขยายกรอบการวิเคราะห์โดยนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ ค่าแรงที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารไม่สมมาตร และทฤษฎีการกำหนดค่าแรงโดยใช้ Hedonic Wage Model มาประกอบต่อไป เพื่อให้กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษามีความครอบคลุมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจะเป็นพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจกับงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นเหล่านี้ซึ่งได้นำเสนอไว้ในส่วนที่สองของบทนี้

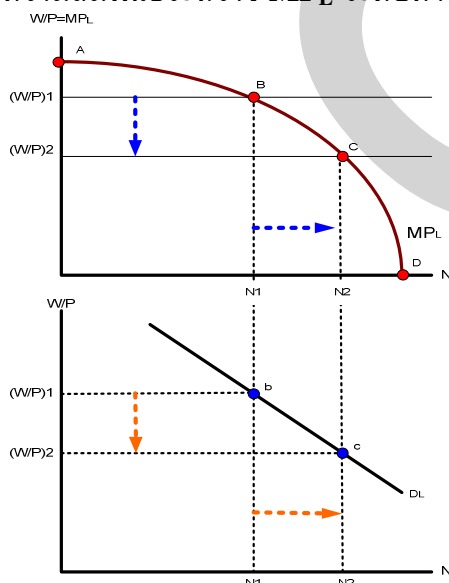
ทฤษฎีการกำหนดค่าแรงตามแนวคิดของเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก

ตามแนวคิดของเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก ฟังก์ชันการผลิตในระยะสั้นจะประกอบไปด้วยปัจจัยสองประเภทด้วยกัน คือ แรงงานซึ่งเป็นปัจจัยผันแปร และทุนซึ่งเป็นปัจจัยคงที่ โดยผลตอบแทนที่แรงงานได้รับจะมากน้อยเพียง ก็ขึ้นอยู่กับระดับของอุปสงค์ของแรงงาน (Demand for Labor) และระดับของอุปทานของแรงงาน (Supply of Labor)

อุปสงค์ของแรงงาน

ในด้านอุปสงค์นั้น ผู้ประกอบการที่แสวงหากำไรสูงสุดจะจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ตราบใดที่ค่าแรงที่แท้จริง (Real Wage: W/P) มีค่ามากกว่าผลผลิตหน่วยสุดท้าย (Marginal Product of Labor: MP_L) จากการจ้างงานเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และจะจ้างแรงงานเพิ่มไปจนกระทั่งผลผลิตหน่วยสุดท้ายมีค่าเท่ากับค่าแรงที่แท้จริง ดังที่ได้แสดงไว้ในรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง MP_L ระดับค่าแรงและการจ้างงาน

จากรูปที่ 2.1 เส้นโค้ง ABCD แสดงถึงผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงานแต่ละคนที่เพิ่มเข้าไป (หรืออาจจะเป็นชั่วโมงการทำงานที่เพิ่มขึ้น) ค่าของ MP_L จะลดลงเรื่อยๆ ตามกฎการลดน้อยถอยลงของผลได้ ถ้าระดับค่าแรงที่แท้จริงเท่ากับ $\left(\frac{W}{P}\right)_1$ ในช่วงการจ้างงานก่อนถึง N_1 ผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงานมีค่ามากกว่าค่าแรงที่แท้จริง ผลตอบแทนจากการจ้างงานสูงกว่าค่าจ้างที่ต้องจ่าย ผู้ประกอบการจึงจ้างแรงงานเพิ่มไปจนถึงระดับการจ้างงาน N_1 ซึ่งอยู่ที่จุด B บนเส้นผลผลิตหน่วยสุดท้าย ณ จุดนี้ ค่าแรงที่แท้จริงมีค่าเท่ากับผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงาน

เมื่อค่าแรงที่แท้จริงลดลงมาเป็น $\left(\frac{W}{P}\right)_2$ การจ้างงานที่จุด B มีระดับผลผลิตหน่วยสุดท้ายมากกว่าค่าแรงที่แท้จริง $MP_L > \left(\frac{W}{P}\right)_2$ ผู้ประกอบการจะเพิ่มการจ้างแรงงานไปจนถึง N_2 ซึ่งเป็นจุดที่ค่าแรงที่แท้จริงและผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงานกลับมาเท่ากันอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อเรานำความสัมพันธ์ระหว่างค่าแรงที่แท้จริงและระดับการจ้างงานมาแสดงเป็นกราฟ เราจะได้เส้นอุปสงค์ของแรงงานตามรูปที่ 2.1 ซึ่งเป็นเส้นที่มีความชันเป็นลบ แสดงให้เห็นว่า เมื่อค่าแรงที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น ความต้องการจ้างแรงงานก็จะลดลง ในทางกลับกัน เมื่อใดที่ค่าแรงลดลง ความต้องการจ้างแรงงานก็จะเพิ่มขึ้น

นอกจากปัจจัยทางด้านค่าแรงแล้ว ความต้องการจ้างงานอาจเพิ่มขึ้นได้จากปัจจัยอื่น ๆ ดังนี้

1. การเพิ่มขึ้นของ MP_L การเพิ่มขึ้นของผลิตภาพในการผลิตของแรงงานทำให้ MP_L ของแรงงานแต่ละคนเพิ่มขึ้น ถ้าที่ค่าแรงที่แท้จริงไม่มีการเปลี่ยนแปลง เส้นผลผลิตหน่วยสุดท้ายในรูปที่ 2.1 ชยับไปทางขวามือของเส้นเดิม ซึ่งจะส่งผลให้เส้นอุปสงค์ของแรงงานชยับออกตามไปด้วย
2. การเพิ่มขึ้นของความต้อการสินค้าที่ผู้ประกอบการผลิต เนื่องจากอุปสงค์ของแรงงานเป็นอุปสงค์ต่อเนื่อง (Derived Demand) ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ผู้ประกอบการต้องการผลิตสินค้าออกมาจำหน่าย เมื่อความต้อการสินค้านี้มากขึ้น ณ ระดับค่าแรงเท่าเดิม ความต้อการจ้างงานก็จะต้อเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เส้นอุปสงค์ของแรงงานชยับไปทางขวา
3. ปัจจัยอื่น ๆ นอกจากปัจจัยที่ได้กล่าวมาทั้งสองข้อข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากค่าแรงที่ทำให้ระดับอุปสงค์ของแรงงานเปลี่ยนแปลงไปได้ เช่น นโยบายของรัฐบาล หากรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือนายจ้างด้วยการผ่อนปรนเงื่อนไขในการจ้างงานให้เงินอุดหนุน ความต้อการจ้างงานก็เพิ่มขึ้นได้เช่นกัน

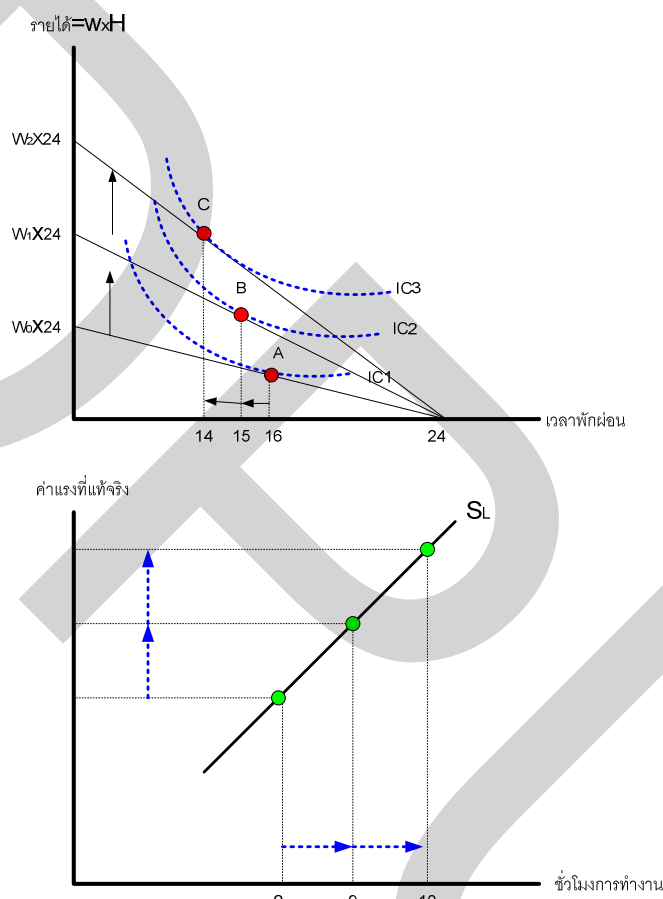
อุปทานของแรงงาน

การตัดสินใจทำงานของแรงงานว่าจะทำงานมากน้อยเพียงใด เกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างรายได้ที่ได้รับกับค่าเสียโอกาสของการลดการพักผ่อนที่น้อยลงซึ่งเป็นผลมาจากเวลาทำงานมากขึ้นกว่าเดิม トラบไคที่ค่าแรงจากการทำงานที่เพิ่มขึ้น มีค่ามากกว่าค่าเสียโอกาสในการ

พักผ่อน แรงงานก็จะทำงานเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ แต่เมื่อใดก็ตามที่ค่าแรงที่ได้รับมีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่าค่าเสียโอกาสจากการพักผ่อน แรงงานก็จะไม่ทำงานเพิ่มขึ้นอีกต่อไป

เศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับเส้นความพอใจเท่ากันมาวิเคราะห์การตัดสินใจทำงาน ซึ่งสามารถแสดงได้ดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2: ดุลยภาพในการตัดสินใจทำงาน

จากรูปที่ 2.2 (ก) เส้น IC_1 IC_2 และ IC_3 คือเส้นความพอใจเท่ากันของแรงงาน (Indifference Curve) ทุกจุดบนเส้น IC เส้นเดียวกันจะให้ความพอใจรวมจากรายได้และเวลาพักผ่อนที่เท่ากัน การที่เส้น IC มีความชันเป็นลบแสดงให้เห็นว่า หากแรงงานต้องการพักผ่อนมากขึ้น ก็จะเหลือเวลาในการทำงานน้อยลง รายได้จากการทำงานจึงลดลงไปด้วย ดังนั้น ความชันของเส้น IC จึงเป็นค่าเสียโอกาสจากการพักผ่อนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งชั่วโมง หากชั่วโมงการพักผ่อนเท่าเดิม แต่ค่าแรงที่ได้รับต่อชั่วโมงมากขึ้น ความพอใจรวมของแรงงานก็จะสูงขึ้น เส้น IC จะขยับสูงขึ้นไปกว่าเส้นเดิม

เส้นตรงลากจากแกนตั้งลงมายังแกนนอนและสัมผัสกับเส้น IC ในรูปที่ 2.2 (ก) คือ เส้นงบประมาณ (Budget Line) ค่าบนแกนตั้งคือรายได้ทั้งหมดจากการทำงานแต่ละวัน ซึ่งมีค่า

เท่ากับค่าแรงต่อชั่วโมง (w) คูณด้วยจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในแต่ละวัน (H) หากแรงงานตัดสินใจทำงานโดยไม่พักผ่อนเลย รายได้ทั้งหมดที่ได้รับจะเท่ากับ $W \times 24$ ซึ่งเป็นจุดตัดของแกนตั้งนั่นเอง

ค่าบนแกนนอนคือชั่วโมงพักผ่อนต่อวัน ผลรวมของชั่วโมงการทำงานกับการพักผ่อนจะมีค่าเท่ากับ 24 ชั่วโมง หากแรงงานเลือกจะพักผ่อนเพียงอย่างเดียว ก็จะไม่ได้รับรายได้ แต่หากแรงงานเลือกจะทำงานเพียงอย่างเดียวก็ไม่เหลือเวลาสำหรับการพักผ่อน ทุกจุดบนเส้นตรงนี้แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดในการใช้เวลาที่มีอยู่ในหนึ่งวัน การพักผ่อนเพิ่มขึ้นหนึ่งชั่วโมงก็เท่ากับว่าแรงงานขาดรายได้ไปเป็นจำนวน w ต่อชั่วโมงเช่นกัน

การตัดสินใจของแรงงานว่าจะทำงานมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับ การเปรียบเทียบรายได้จากการทำงานกับค่าเสียโอกาสของการพักผ่อน ทรายาดที่ค่าแรงมากกว่าค่าเสียโอกาสของการพักผ่อน แรงงานก็จะทำงานเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งค่าแรงที่ได้รับมีค่าเท่ากับค่าเสียโอกาสในการพักผ่อน ซึ่งก็คือจุด A บนเส้นความพอใจเท่ากัน IC_1 ณ จุดนี้เส้น IC_1 สัมผัสกับเส้นงบประมาณ โดยแรงงานจะทำงานเป็นเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

ถ้าแรงงานได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้น เส้นงบประมาณของแรงงานจะหมุนขึ้นไปตามแกนตั้ง ซึ่งแสดงถึงรายได้ที่ได้รับจากการทำงานเพิ่มขึ้นจากเดิม จุดดุลยภาพในการทำงานจะเปลี่ยนเป็นจุด B และ C เมื่อค่าแรงเพิ่มเป็น W_1 และ W_2 โดยแรงงานจะทำงานเพิ่มขึ้นเป็น 9 ชั่วโมงและ 10 ชั่วโมง ตามลำดับ

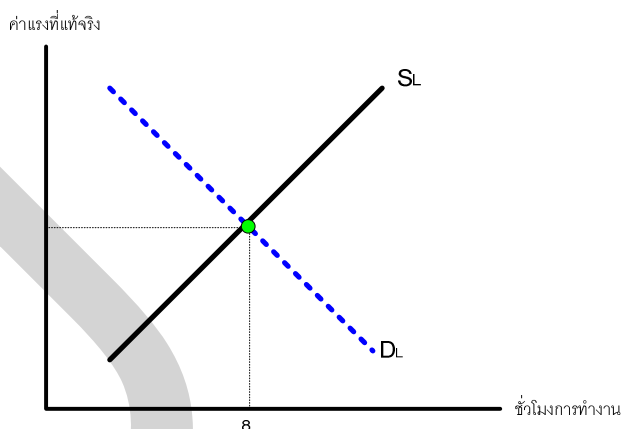
เมื่อเรานำเอาความสัมพันธ์ระหว่างค่าแรงและชั่วโมงในการทำงานมาแสดงไว้ในรูปที่ 2.2 (ข) โดยให้แกนตั้งเป็นค่าแรงต่อชั่วโมงและแกนนอนเป็นชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน จากข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างค่าแรงกับชั่วโมงการทำงานในรูป 2.2 (ก) ณ ระดับค่าแรง W_1 แรงงานทำงาน 9 ชั่วโมง ต่อมาค่าแรงเพิ่มขึ้นเป็น W_2 แรงงานเพิ่มการทำงานเป็น 10 ชั่วโมง เมื่อลากเส้นเชื่อมจุดทั้งสองนี้เข้าด้วยกัน เราจะได้เส้นอุปทานของแรงงานที่มีความชันเป็นบวก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงชั่วโมงการทำงานในระดับค่าแรงที่แตกต่างกัน เมื่อค่าแรงเพิ่มขึ้น แรงงานจะเพิ่มชั่วโมงทำงานมากขึ้น ถ้าค่าแรงลดลง แรงงานก็จะลดชั่วโมงการทำงานลงด้วยเช่นกัน

การกำหนดค่าแรงดุลยภาพ

เมื่อนำเกี่ยวกับความต้องการจ้างงานและการตัดสินใจทำงานของแรงงานที่ได้กล่าวมาข้างต้นมาพิจารณาร่วมกัน จะเห็นได้ว่าการกำหนดค่าแรงในตลาดแรงงานก็เหมือนกับการกำหนดค่าแรงในตลาดสินค้าและบริการอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับประมาณของอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน โดยค่าแรงดุลยภาพเป็นระดับค่าแรงที่ทำให้ความต้องการแรงงานเท่ากับจำนวนแรงงานที่ต้องการทำงาน (ดูรูปที่ 2.3 ประกอบ)

รูปที่ 2.3: การกำหนดค่าแรงและการจ้างงานดุลยภาพ

ค่าแรงและการจ้างงานดุลยภาพสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุปสงค์หรืออุปทาน เช่น ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวส่งผลให้ความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น เส้นอุปสงค์ของแรงงานขยับไปทางขวา ซึ่งส่งผลให้ค่าแรงและการจ้างงานดุลยภาพเพิ่มขึ้น หากจำนวนแรงงานที่หางานทำมีมากกว่าเดิม เส้นอุปทานของแรงงานจะขยับไปทางขวา ทำให้ค่าแรงดุลยภาพลดลง การจ้างงานดุลยภาพมากขึ้นกว่าเดิม

ทุนมนุษย์ (Human Capital)

ทุนมนุษย์ (Human Capital) เป็นแนวคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจทั้งในระดับจุลภาคและระดับมหภาค ตัวอย่างการประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ในการวิเคราะห์ระดับจุลภาคได้แก่ ความแตกต่างของรายได้เนื่องมาจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ตัวอย่างของงานที่ศึกษาในประเด็นนี้ได้แก่ Angrist and Krueger (1992), Kling (2001) และ Ashenfelter and Krueger (1994) เป็นต้น

ส่วนในระดับมหภาค มีการใช้แนวคิดนี้ไปวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการพัฒนาของประเทศ โดยเชื่อว่า นอกจากปัจจัยทุนและแรงงานแล้ว ทุนมนุษย์ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ของแต่ละประเทศอีกด้วย ตัวอย่างของงานที่ศึกษาในประเด็นนี้ได้แก่ Lucas (1989), Bassanini and Scarpetta (2001), และ Galor and Moav (2004) เป็นต้น

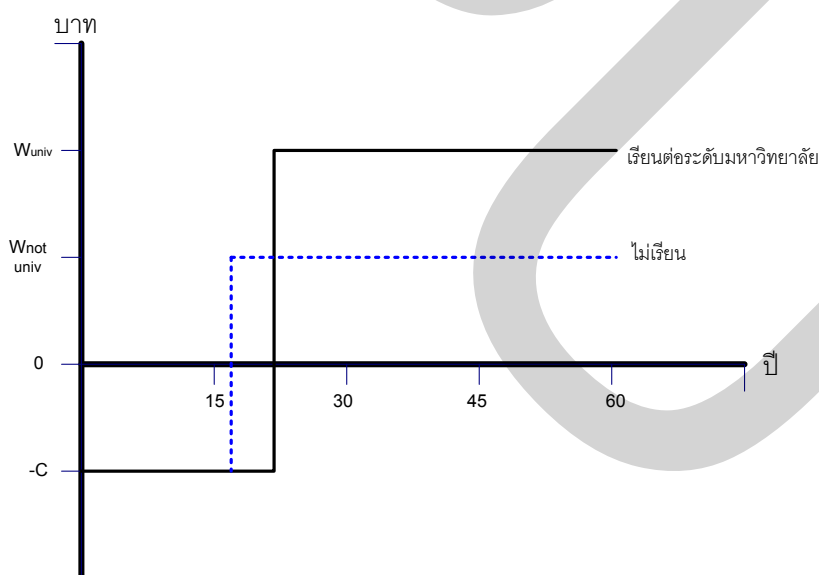
ตามแนวคิดนี้ การศึกษาเปรียบเสมือนการลงทุนเพื่อเพิ่มความสามารถให้กับตนเอง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นักเรียนต้องตัดสินใจว่าจะเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่ หากไม่เรียนต่อก็ต้องหางานทำ อย่างไรก็ตาม ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนหนังสือต้องมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ผู้เรียนเสียโอกาสในการทำงาน แต่แต่ละปีจะสูญเสียรายได้ไปเท่าจำนวนหนึ่ง รายได้ที่สูญเสียไปนี้ถือเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการเลือกเรียนต่อด้วยเช่นกัน ดังนั้น การตัดสินใจจะเรียนหนังสือหรือไม่นั้น ผู้เรียนจะต้องเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่ได้อัตโนมัติจากการทำงานโดยไม่เรียนหนังสือกับมูลค่าปัจจุบันของรายได้สุทธิ

(รายได้ทั้งหมด-ค่าใช้จ่ายในการเรียน-ต้นทุนค่าเสียโอกาส) ที่ได้รับจากการทำงานหลังจากเรียนจบแล้ว ถ้าการเรียนหนังสือให้มูลค่าปัจจุบันของรายได้ตลอดชีวิตมากกว่ามูลค่าปัจจุบันของการทำงานโดยไม่เรียนหนังสือ ก็ควรเรียนหนังสือ หากมูลค่าปัจจุบันของรายได้ตลอดชีวิตจากการเรียนหนังสือมีน้อยกว่ามูลค่าปัจจุบันของรายได้ตลอดชีวิตจากการทำงานเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมก็ควรทำงานตั้งแต่เรียนจบโดยไม่ต้องเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย

จากรูป 2.4 หากนักเรียนตัดสินใจไม่เรียนหนังสือในระดับมหาวิทยาลัย แต่ละปีจะได้รับรายได้เท่ากับ $W_{\text{not univ}}$ หากเลือกจะเรียนหนังสือต่อจะได้รายได้ต่อปีเท่ากับ W_{univ} สาเหตุที่ผู้มีการศึกษาสูงกว่าได้รับผลตอบแทนการใช้แรงงานมากกว่าก็เพราะการศึกษาทำให้ผลิตภาพในการผลิตของแรงงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้แล้ว เมื่อแรงงานทำงานไประยะหนึ่งก็จะมีการเรียนรู้สะสมประสบการณ์ (Learning by Doing) ความสามารถในการทำงานก็ยิ่งจะมีมากขึ้นไปอีก เมื่อผลิตภาพในการผลิตแรงงานเพิ่มขึ้นย่อมจะทำให้แรงงานได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน ซึ่งในกรณีนี้จะเห็นได้ว่า $W_{\text{not univ}} < W_{\text{univ}}$ ถ้าสมมติให้ต้นทุนทั้งหมดของการเรียนเท่ากับ C_{edu} การตัดสินใจเรียนต่อจะเกิดขึ้นเมื่อ

$$\text{NPV}(W_{\text{not univ}}) < \text{NPV}(W_{\text{univ}}) - \text{NPV}(C_{\text{edu}})$$

รูปที่ 2.4: ระดับการศึกษารายได้

ทฤษฎีค่าแรงที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Wage)

แนวคิดนี้อธิบายว่าแรงงานเป็นผู้ที่มีเหตุผล (Rational) การจะจูงใจให้แรงงานทำงานกับบริษัทนั้น บริษัทต้องเสนอผลตอบแทนให้ในระดับที่สูงกว่าทางเลือกอื่นที่แรงงานมี ซึ่งจะทำให้ค่าเสียโอกาสในการออกจากงานมีสูงกว่าประโยชน์จากการเปลี่ยนงาน แรงงานก็จะตั้งใจทำงานมากขึ้นเพื่อให้ตัวเองได้รับค่าแรงที่สูงจากบริษัทต่อไปเรื่อยๆ แต่เมื่อใดก็ตามที่แรงงานมีทางเลือกซึ่งให้ผลตอบแทนมากกว่าหรือเท่ากับผลตอบแทนจากการทำงานที่เดิม แรงงานอาจจะไม่ทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพราะถึงแม้ว่าจะโดนไล่ออกจากงานเขาก็ยังมีโอกาสได้งานใหม่ที่มีผลตอบแทนเท่ากันหรือดีกว่าได้

ทฤษฎีข้อมูลข่าวสารไม่สมมาตรและการส่งสัญญาณ (Asymmetric Information and Signalling)

ตามทฤษฎีนี้ แรงงานแบ่งออกเป็นสองระดับด้วยกัน คือ แรงงานที่มีทักษะในการทำงานสูง (High Type: L_{high}) กับแรงงานที่มีทักษะในการทำงานต่ำ (Low Type: L_{low}) สมมติว่าบริษัทแห่งหนึ่งต้องการจะจ้างพนักงานมาทำงานโดยเสนอค่าแรงให้เท่ากับ w และมีผู้สมัครสองคน คนแรกเป็นผู้ที่มีทักษะในการทำงานสูง (L_{high}) หากบริษัทจ้างเขามาทำงานจะทำให้บริษัทมีรายได้เท่ากับ μ_{high} ถ้าไรที่บริษัทได้รับจะเท่ากับ $\Pi_{high} = \mu_{high} - w$ ส่วนผู้สมัครคนที่สองมีทักษะในการทำงานต่ำ (L_{low}) การจ้างเข้ามาทำงานจะทำให้บริษัทมีรายได้เท่ากับ μ_{low} และบริษัทจะได้รับกำไรเท่ากับ $\Pi_{low} = \mu_{low} - w$ จะเห็นได้ว่าการจ้างผู้สมัครที่มีทักษะสูงจะทำให้บริษัทมีกำไรมากกว่า ($\Pi_{high} > \Pi_{low}$) แต่เนื่องจากบริษัทไม่ทราบความแตกต่างระหว่างผู้สมัครทั้งสองคนนี้ จึงอาจเลือกผู้สมัครคนที่มีทักษะในการทำงานต่ำมาแทนก็ได้ ดังนั้นบริษัทจะต้องหาหนทางประเมินระดับความสามารถของผู้สมัครแต่ละราย ซึ่งทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การให้ทดลองทำงาน การดูระดับการศึกษาและผลการศึกษา การสัมภาษณ์ การประเมินจากผลงานที่ผู้สมัครทั้งสองคนทำมาก่อน เป็นต้น

ทฤษฎีด้านการกำหนดค่าแรงแบบ Hedonic Wage Model

Hedonic Wage เป็นแบบจำลองที่ใช้อธิบายถึงปัจจัยกำหนดผลตอบแทนที่แรงงานได้รับจากการทำงาน ซึ่งแบบจำลองนี้ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในสามด้านใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ การประเมินมูลค่าของชีวิตเมื่อเทียบกับความเสี่ยงในการทำงาน การศึกษาถึงปัจจัยเชิงคุณภาพและปัจจัยเชิงปริมาณที่มีผลต่อรายได้ที่ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ได้รับ และใช้เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของความแตกต่างทางด้านรายได้ระหว่างอาชีพและเพศโดยจะเริ่มจากการสร้างสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของแรงงานและเจ้าของกิจการซึ่งเป็นผู้จ้างแรงงาน แล้วจึงทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดการทำงานและค่าตอบแทนของแรงงาน

การตัดสินใจของแรงงาน

สมมติฐานประการแรกเป็นสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของแรงงาน โดยกำหนดให้ระดับความพอใจ (Utility) ของแรงงานขึ้นอยู่กับปัจจัยสองชนิด คือ ค่าแรง (Wage) และปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน (Negativeness of Working Condition: N_{con}) ซึ่งอาจจะหมายถึง ความเสี่ยงในการทำงาน ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน ความชอบที่มีต่องานที่ทำ เป็นต้น โดยค่าแรงจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับความพอใจ เนื่องจากค่าแรงที่เพิ่มขึ้นทำให้แรงงานสามารถซื้อสินค้าและบริการต่างๆ มาสนองความต้องการของตนเองได้มากขึ้น รายได้จึงถือเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา (Good) ส่วนปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับระดับความพึงพอใจ เมื่อสภาพแวดล้อมในการทำงานแย่งความพอใจที่ได้รับจากการทำงานก็จะลดลงตามไปด้วย ปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานจึงเป็นสิ่งที่ไม่ปรารถนา (Bad) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสองประการนี้กับระดับความพอใจสามารถแสดงเป็นสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$U = U(w, N_{con})$$

$$\frac{dU}{dw} > 0$$

$$\frac{dU}{dN_{con}} < 0$$

โดยที่ w = ค่าแรง

N_{Con} = ปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน

เมื่อเรานำเอาความสัมพันธ์ดังกล่าวมาสร้างเป็นเส้นความพอใจเท่ากันของแรงงาน (Indifferent Curves: IC) จะได้ดังรูปที่ 2.5 จะเห็นว่า ณ เส้น U_0 การรักษาระดับความพอใจให้เท่าเดิม แรงงานต้องได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนกับปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งอัตราการชดเชยระหว่างค่าแรงกับปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน หรือ อัตราการแทนกันหน่วยสุดท้าย (Marginal Rate of Substitution: MRS) ก็คือความชันของเส้นความพอใจเท่ากันนั่นเอง

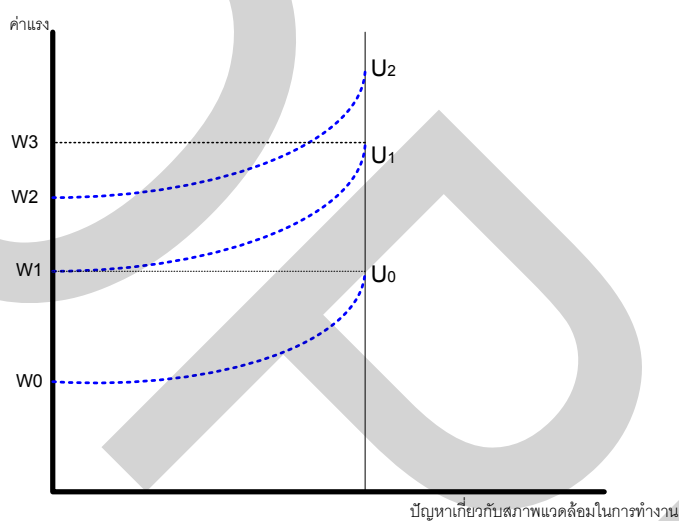
จากรูปที่ 2.5 จะเห็นได้ว่า ในช่วงแรกนั้น ความชันของเส้นจะไม่มากนัก แสดงว่าแรงงานยอมทำงานในสภาพแวดล้อมที่แย่งเพื่อแลกกับค่าแรงที่สูงขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อแรงงานได้รับค่าแรงสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ความพอใจหน่วยสุดท้ายจากรายได้ (Marginal Utility of Income) จะมีค่าลดลงเรื่อยๆ ในขณะที่ความพอใจซึ่งลดลงเพราะสภาพแวดล้อมในการทำงานเลวร้ายลงจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้น (Marginal Disutility of Working Condition) เส้นความพอใจเท่ากันจึงมีความชันเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้แล้ว เมื่อใดแรงงานได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้นโดยสภาพแวดล้อมในการทำงานมิได้มีการเปลี่ยนแปลง จะทำให้ความพอใจของแรงงานเพิ่มขึ้น เส้นความพอใจของแรงงานขยับสูงขึ้น

จากเส้น U_0 เป็น U_1 และ U_2 ตามลำดับ แลเส้นความพอใจเท่ากันมีความชันเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นั่นก็เนื่องมาจาก ในช่วงแรก การจะดึงดูดให้แรงงานทำงานในสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างดีนั้น ไม่จำเป็นต้องเพิ่มค่าแรงมากนัก แต่เมื่อแรงงานต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา มีความเสี่ยงสูง จำเป็นต้องมีแรงจูงใจเพียงพอเพื่อชดเชยกับความเสี่ยงความลำบากในการทำงาน ภายใต้อสภาพแวดล้อมเช่นนั้น ทำให้เส้นความพอใจเท่ากันมีความชันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

รูปที่ 2.5:

เส้นความพอใจเท่ากันระหว่างค่าแรงที่ได้รับกับปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน

การตัดสินใจของเจ้าของกิจการ

วัตถุประสงค์ของเจ้าของกิจการคือการแสวงหากำไรสูงสุดให้แก่ธุรกิจของตนเอง หากธุรกิจอยู่ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Competitive Market) ผู้ขายต้องยอมรับราคาที่กำหนดโดยตลาดแล้ว ระดับกำไรของธุรกิจก็จะขึ้นอยู่กับต้นทุนในการผลิตสินค้าแต่ละชิ้น ด้วยเหตุนี้ ระดับกำไรของผู้ประกอบการจึงเป็นฟังก์ชันของต้นทุนในการผลิต ถ้าสมมติให้แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตเพียงชนิดเดียว ระดับกำไรของบริษัทจะได้รับจึงขึ้นอยู่กับระดับค่าแรงและค่าใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน

$$\pi = \pi(w, condition)$$

$$\frac{\partial \pi}{\partial w} < 0$$

$$\frac{\partial \pi}{\partial condition} < 0$$

โดยที่ $w =$ ค่าแรง

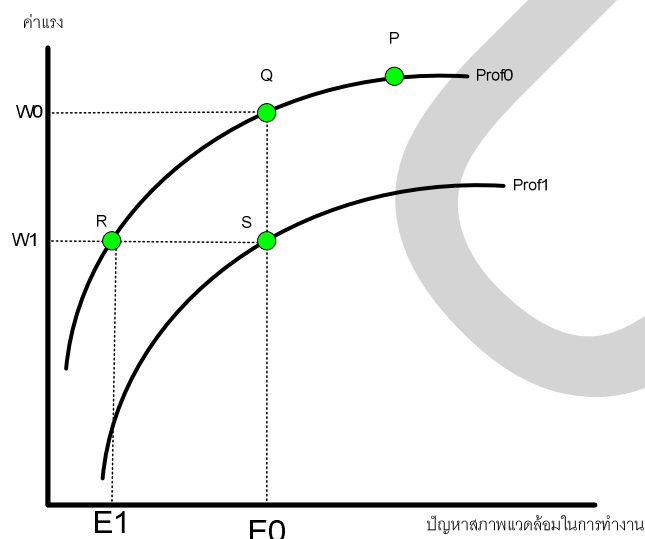
condition = ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน

จะเห็นว่าค่าแรงมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับกำไร เมื่อค่าแรงเพิ่มขึ้น ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น กำไรของกิจการลดลง สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับระดับกำไรเช่นกัน เมื่อธุรกิจพยายามลดต้นทุนโดยการละเลยไม่ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน จะส่งผลให้ปัญหาสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้น แต่ธุรกิจได้กำไรมากกว่าเดิม

เมื่อเอาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองมาสร้างเป็นเส้นกำไรเท่ากัน (Isoprofit) ได้ดังรูปที่ 2.6 ทุกจุดบนเส้นกำไรเท่ากันแต่ละเส้นแสดงระดับของค่าแรงและปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน ยกตัวอย่างเช่น จุด Q บนเส้น Prof₀ ระดับค่าแรงเท่ากับ W_0 ถ้าบริษัทปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น ระดับปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานจะลดลงจาก E_0 เป็น E_1 อย่างไรก็ตามการทำเช่นนี้ บริษัทต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ระดับกำไรจึงลดลง วิธีการที่จะรักษาระดับกำไรไว้ให้เท่าเดิมก็คือ บริษัทต้องลดค่าแรงเพื่อชดเชยกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นนี้

ถ้าเดิมค่าแรงอยู่ที่ W_0 และสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ที่ E_0 เส้นกำไรเท่ากันก็จะเป็นเส้น Prof₀ ต่อมาเมื่อค่าแรงลดลงเป็น W_1 โดยที่สภาพแวดล้อมในการทำงานยังคงอยู่ที่ระดับ E_0 แล้ว ธุรกิจก็จะได้รับกำไรมากขึ้นเนื่องจากต้นทุนในการผลิตที่ลดลง เส้นกำไรเท่ากันเปลี่ยนจากเส้น Prof₀ เป็นเส้น Prof₁ เส้นกำไรเท่ากันที่อยู่ต่ำกว่าจึงแสดงถึงระดับกำไรที่สูงขึ้น

รูปที่ 2.6: เส้นกำไรเท่ากัน

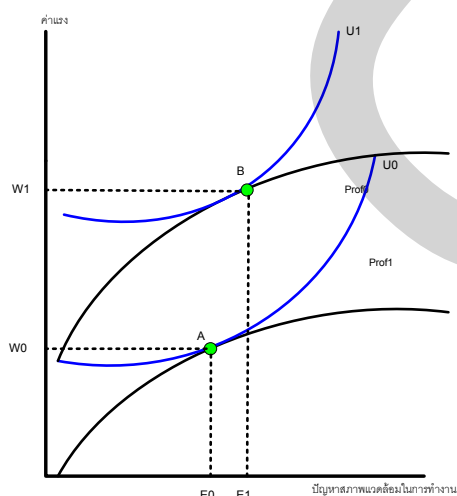
จากรูปที่ 2.6 ความชันของเส้นกำไรเท่ากันก็คือ อัตราการใช้แทนกันหน่วยสุดท้ายของสภาพแวดล้อมในการทำงานและค่าแรง (Wage-Working Condition Substitution Ratio) การที่เส้นกำไรเท่ากันเป็นเส้นโค้งที่มีความชันลดลงเรื่อยๆ นั้น ก็เนื่องมาจากในช่วงแรกการลดการดูแลสภาพแวดล้อมในการทำงานจะช่วยให้ธุรกิจสามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก เช่น การไม่ติดตั้งเครื่องฟอกอากาศ การลดแสงสว่าง การลดสวัสดิการของพนักงาน ซึ่งทำให้ธุรกิจสามารถนำเอาเงินที่ประหยัดได้ในส่วนนี้ไปเพิ่มค่าแรงเพื่อจูงใจให้แรงงานเข้ามาทำงาน โดยไม่กระทบกับผลกำไรของกิจการ แต่เมื่อมีการลดการดูแลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมจากการทำงานไปเรื่อยๆ ต้นทุนที่ประหยัดได้จะค่อยๆ ลดลง ค่าแรงที่เสนอเพิ่มขึ้นเพื่อให้แรงงานมาทำงานเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง

ปัจจัยการกำหนดค่าแรงตามแบบจำลองฮีโดนิค (Hedonic Wage Model)

ตามแนวคิดของแบบจำลองฮีโดนิค แรงงานและบริษัทเป็นผู้ร่วมกันกำหนดค่าแรง โดยแรงงานจะต้องตัดสินใจเลือกระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่แย่งกับค่าแรงที่ได้เพิ่มขึ้น ส่วนธุรกิจเองก็ต้องตัดสินใจเลือกระดับค่าแรงและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสมเพื่อให้ได้จำนวนแรงงานตามที่ต้องการ จุดดุลยภาพของค่าแรงและสภาพแวดล้อมในการทำงานจะอยู่ที่จุดสัมผัสของเส้นความพอใจเท่ากันกับเส้นกำไรเท่ากัน ซึ่งก็คือจุด A B และ C ในรูปที่ 2.7 เมื่อเราลากเส้นเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างจุดดุลยภาพเหล่านี้ ก็จะได้เส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าแรงและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

แนวคิดนี้ทำให้การวิเคราะห์ตลาดแรงงานมีความครอบคลุมมากขึ้นและนำไปสู่การพัฒนาแบบจำลองที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลาดแรงงานในหลายประเด็นด้วยกัน ดังที่จะได้อธิบายเพิ่มเติมในส่วนต่อไป

รูปที่ 2.7: ดุลยภาพของค่าแรงและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

งานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยกำหนดรายได้โดยใช้ Wage Equation

สมการค่าแรงแบบ Hedonic Wage Equation เป็นแบบจำลองที่ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยอิงกับทฤษฎีการกำหนดค่าแรงตามแนวคิดของเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิก ทฤษฎีทุนมนุษย์ และทฤษฎีด้านการกำหนดค่าแรงแบบ Hedonic Wage สมการนี้ถูกนำมาใช้ศึกษาเกี่ยวกับตลาดแรงงานในหลายประเด็นด้วยกัน เช่น ความแตกต่างของค่าแรงระหว่างพื้นที่ (Regional Wage Differential) ความแตกต่างของค่าแรงระหว่างเพศ (Gender Wage Differential) ปัจจัยกำหนดรายได้ของแรงงาน (Wage Determination) เป็นต้น

แบบจำลองพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ที่เรียกว่าสมการค่าแรง (Wage Equation) ซึ่งมีรูปทั่วไปดังนี้

$$\ln Wage = \alpha_o + \sum_{i=1}^n \alpha_i x_i + \sum_{j=1}^m \beta_j z_j + \sum_{k=1}^p \lambda_k D_k + \varepsilon$$

กำหนดให้

$\ln Wage$ = ลอการธรรมชาติของค่าแรง

α_o = ค่าคงที่ที่เป็นจุดตัด (Intercept)

$\sum_{i=1}^n \alpha_i x_i$ = ตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ที่มีผลต่อค่าแรง เช่น ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา เป็นต้น

$\sum_{j=1}^m \beta_j z_j$ = ตัวแปรอื่นๆ ที่มีใช้ตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ เช่น บุคลิกภาพ ระดับ IQ ของแรงงาน เป็นต้น

$\sum_{k=1}^p \lambda_k D_k$ = ตัวแปรเชิงคุณภาพ (Dummy) ที่มีค่าเป็น 0 และ 1 เช่น เพศ สาขาวิชาที่เรียน จบ ประเภทของอาชีพที่ทำ เป็นต้น

ε = ค่าความคลาดเคลื่อน

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อระดับรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ การทบทวนวรรณกรรมจึงมุ่งไปที่งานวิจัยต่างๆ ที่ทำการศึกษาในประเด็นที่คล้ายคลึงกันเป็นหลัก

Green (1998) ทำการศึกษาถึงการปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดรายได้ของผู้ประกอบอาชีพสาขาต่างๆ ในประเทศอังกฤษในปี 1997 ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้มีความแตกต่างจากงานที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยกำหนดรายได้อื่นๆ เพราะได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) มาช่วยในการสร้างตัวชี้วัดในเชิงปริมาณของตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานที่ทำ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองต่อไปนี้

$$\ln(\text{Wage}) = \alpha_0 + \sum_{i=1}^m a_i + \sum_{j=1}^n gs_j + \sum_{k=1}^0 hc_k + \sum_{l=1}^p other_l + \varepsilon$$

โดยที่

$\ln(\text{Wage})$ คือ ลอการธรรมชาติของรายได้ที่ได้รับ

a_i คือ ตัวแปรด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์งาน

gs_j คือ ตัวแปรของทักษะพื้นฐาน (Generic Skills) ที่จัดทำขึ้นโดยใช้เลขดัชนี

hc_k คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทุนมนุษย์ (Personal Human Capital)

$other_l$ คือ ตัวแปรอื่นๆ

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างของรายได้ที่ได้รับตามลำดับความสำคัญดังนี้ ดังนี้ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการสื่อสารและการแก้ปัญหา ขอบเขตความรับผิดชอบที่มีความหลากหลายของงานที่ทำ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการควบคุมคุณภาพ (Quality Circle) ที่ต้องมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม งานต้องใช้เวลาในการเรียนรู้เป็นเวลานาน นอกจากนั้นแล้ว ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของรายได้ที่ผู้ชายได้รับนั้นสูงกว่าผู้หญิงที่ทำงานในระดับเดียวกัน

O'Brien et al (1997) ได้ใช้ Hedonic Wage ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับเงินเดือนที่อาจารย์ได้รับ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์จากคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัย Portland State University (College of Liberal Arts and Science, School of Social Work, School of Business, School of Engineering, และ School of Fine and Performing Arts.) ซึ่งแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาก็เป็นแบบจำลองสมการถดถอยสหสัมพันธ์ เช่นเดียวกับงานของ Green (1998) ดังนี้

$$\ln(\text{Wage}) = \alpha_0 + \overline{\beta D} + \gamma_1 \text{Cites} + \gamma_2 \text{Cites}^2 + \gamma_3 \text{Articles} + \gamma_4 \text{Articles}^2 + \gamma_5 \text{Books} + \varepsilon$$

โดยที่ $\ln(\text{Wage})$ คือ ลอการธรรมชาติของค่าแรง

$\overline{\beta D}$ คือ เวกเตอร์ของตัวแปรเชิงคุณภาพ เช่น คณะ สาขาวิชา เพศ ตำแหน่งวิชาการ เป็นต้น

Cites คือ จำนวนครั้งที่งานวิชาการของอาจารย์ได้รับการอ้างอิงในงานวิชาการชิ้นอื่น ๆ

Articles คือ จำนวนบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

Books คือ จำนวนหนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ คณะที่สังกัด จำนวนบทความและจำนวนหนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์ งานศึกษาชิ้นนี้ยังพบอีกว่า หากกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คง รายได้ของอาจารย์ผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเท่าเทียมกันระหว่างเพศในวงการวิชาการของมหาวิทยาลัย (Gender-Based Pay Discrimination)

Psacharopoulos and Patrinos (2002) ได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการลงทุนในการศึกษา และพบว่าแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในเรื่องของทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ได้ถูกนำมาใช้ในการสร้างกรอบการวิเคราะห์และแบบจำลองสำหรับประมาณค่าของผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในการศึกษาทั้งในระดับปัจเจก ระดับอุตสาหกรรม และระดับประเทศ

งานวิจัยส่วนใหญ่ผลลัพธ์ในทิศทางเดียวกันว่า โดยเฉลี่ยแล้ว เวลาที่ใช้ในการศึกษาที่เพิ่มขึ้นแต่ละปีจะทำให้ได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละสิบ ประเทศที่มีรายได้ต่ำและรายได้ปานกลาง (Low and middle-income countries) จะได้รับผลตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย และประเทศที่มีรายได้สูง หรือประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะมีอัตราผลตอบแทนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ทำให้สามารถ ค่าแรงที่แรงงานได้รับจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการศึกษา และยิ่งระดับการพัฒนาของประเทศเพิ่มสูงขึ้น ผลตอบแทนจากการศึกษาก็จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง

นอกจากระดับการศึกษาแล้ว ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ก็มีผลต่อการกำหนดระดับค่าแรงที่ได้รับด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างค่าแรงที่แรงงานได้รับจากการทำงานในเมืองใหญ่ๆ เมื่อเทียบกับการทำงานในเมืองที่มีได้มีขนาดใหญ่หรือในชนบท Glaeser และ David (2000) พบว่าแรงงานในสหรัฐอเมริกาที่ทำงานในเมืองใหญ่ๆ เช่น จะได้รับค่าแรงสูงกว่าแรงงานที่ประกอบอาชีพเดียวกันที่มีได้ทำงานในเขตเมืองถึงร้อยละ 33 ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลักสองประการด้วยกัน คือ 1) แรงงานที่มีความสามารถสูง (High Human Capital Worker) ที่ทำงานในเมืองจะได้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้มากกว่า จึงมีโอกาสได้ใช้ประโยชน์จากความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ จึงได้รับผลตอบแทนมากกว่า 2) การที่บริษัทตั้งอยู่ในเมืองก็เพื่อลดต้นทุนในการจัดหาวัตถุดิบ เนื่องจากอยู่ใกล้กับผู้ผลิตมากกว่า และอุปสงค์ของสินค้าในเมืองมีสูง ทำให้อุปสงค์ของแรงงานสูงขึ้นตามไปด้วย ค่าแรงที่แรงงานได้รับจึงสูงกว่าแรงงานที่ทำงานนอกเมือง

สรุป

บทนี้เป็นการอธิบายถึงแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ โดยเริ่มจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานและผลตอบแทนจากการทำงาน ทฤษฎีที่ว่าด้วยการกำหนดค่าแรงในสภาพการทำงานที่ต่างกัน ค่าแรงที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนถึงแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจจ้างและกำหนดค่าแรงของแรงงาน

นอกจากนี้แล้ว เนื้อหาในตอนท้ายของบทนี้ยังได้สรุปวิธีการและผลการศึกษาของงานวิจัยที่ได้แบบจำลอง Hedonic เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการวิจัยในบทที่ 3 และการวิเคราะห์ผลการศึกษาในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการส่งแบบสอบถามไปยังนักจัดรายการวิทยุและการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลเพื่อนำเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกัน เนื้อหาในบทนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสามส่วนด้วยกัน ส่วนแรกเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สองเป็นการอธิบายถึงแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับระดับรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ พร้อมทั้งสมมติฐานเกี่ยวกับค่าพารามิเตอร์ของตัวแปร และส่วนสุดท้ายจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานีวิทยุที่มีอยู่ในแต่ละจังหวัดของกรมประชาสัมพันธ์เพื่อคัดเลือกจังหวัดที่มีสถานีวิทยุเป็นจำนวนมากและมีเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีทั้งหมด 6 พื้นที่ด้วยกันคือ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สงขลา ภูเก็ต เชียงใหม่ นครราชสีมา และขอนแก่น

แบบสอบถามที่ส่งไปมีจำนวน 300 ชุดให้กับกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 150 ชุดและในต่างจังหวัดอีก 150 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 103 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 34.33 ของแบบสอบถามทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถาม

พื้นที่	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)	
	ส่ง	ได้รับกลับมา
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	150	55
สงขลา	30	8
ภูเก็ต	30	10
เชียงใหม่	30	11
นครราชสีมา	30	12
ขอนแก่น	30	7
รวม	300	103

3.2 แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

การสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ นั้น สร้างขึ้นโดยอิงกับงานวิจัยด้านปัจจัยที่กำหนดรายได้ของแรงงานหลายชิ้นด้วยกัน เช่น Green (1998) O'Brien et.al. (1997) เป็นต้น (ดูรายละเอียดได้ในบทที่ 2) โดยพิจารณาว่างานวิจัยเหล่านั้นใช้ตัวแปรอะไรบ้างในการศึกษาและมีตัวแปรตัวใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ รวมไปถึงการศึกษาแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่กำหนดค่าแรงในประเด็นต่างๆ เช่น โครงสร้างตลาดปัจจัยการผลิต ปัญหาข้อมูลข่าวสารไม่สมมาตร ทฤษฎีทุนมนุษย์ และทฤษฎีการกำหนดค่าแรงแบบ Hedonic Wage Model เพื่อนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น โดยมีการสอบถามในสามประเด็นด้วยกัน คือ ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ประสบการณ์การทำงานและลักษณะงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ที่จะให้เป็นตัวแทนของความมั่งคั่ง (Wealth) ของกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากได้ร่างแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อกับนักจัดรายการวิทยุสามท่านเพื่อให้ทดลองตอบแบบสอบถามในเบื้องต้นและขอความเห็นจากทั้งสามท่านเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ในแบบสอบถามที่ยังไม่ชัดเจน หลังจากได้รับคำแนะนำ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความกระชับและชัดเจนมากขึ้น ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างคำแนะนำบางประการที่ได้รับจากนักจัดรายการวิทยุทั้งสามท่าน

คำแนะนำประการแรกที่ได้รับคือ การสอบถามระดับรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ นั้นไม่ควรจะถามรายได้ต่อเดือนเพียงอย่างเดียว ควรจะถามถึงชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์หรือต่อเดือนด้วย เพราะธรรมชาติของนักจัดรายการวิทยุจะมีการคิดค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง และแต่ละคนมีระยะเวลาในการทำงานไม่เท่ากัน นอกจากนี้แล้ว นักจัดรายการวิทยุนอกจากจะมีรายได้จากการจัดรายการแล้ว ยังมีรายได้เสริมจากการที่บริษัทส่งไปร่วมกิจกรรมอื่นๆ ด้วย เช่น การเป็นพิธีกรหรือการแสดงจัดรายการสดนอกสถานที่ เป็นต้น

คำแนะนำประการที่สองที่ได้รับเป็นเรื่องประเภทของเพลงที่เปิด แต่เดิมนั้น การระบุประเภทของรายการในแบบสอบถามเพียงสี่ประเภทเท่านั้น คือ เพลงไทยสากล เพลงสากล เพลงลูกทุ่ง และเพลงเพื่อชีวิต โดยให้ระบุได้เพียงประเภทเดียว แต่ในความเป็นจริงแล้ว รายการเพลงที่เปิดนั้นบางรายการเปิดทั้งเพลงไทยสากลและเพลงสากล หรืออาจจะเปิดทั้งเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิต โดยเฉพาะรายการวิทยุในต่างจังหวัด และยังได้แนะนำว่าในกรณีนี้ควรมีช่องให้ระบุว่าสัดส่วนการจัดรายการเพลงแต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละเท่าใดของเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการจัดรายการ เพื่อจะได้ใช้ในการจำแนกประเภทของรายการตามประเภทของเพลงที่มีสัดส่วนการเปิดมากที่สุด

คำแนะนำข้อสุดท้ายคือคำถามในส่วนที่เกี่ยวกับมูลค่าของสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ที่นักจัดรายการวิทยุมีไว้ในครอบครอง สองในสามท่านได้แสดงความคิดเห็นว่านักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่จะไม่ค่อยอยากตอบแบบสอบถามในส่วนนี้ และเนื่องจากแบบสอบถามเหล่านี้มิได้ส่งไปให้นักจัดรายการวิทยุโดยตรง แต่ต้องส่งผ่านบริษัทต้นสังกัด ผู้บริหารของบริษัทอาจจะไม่ต้องการให้นักจัด

รายการวิทยุเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ก็เป็นได้ เพราะหากมีการเปรียบเทียบความเป็นอยู่ของนักจัดรายการวิทยุในสังกัดกับนักจัดรายการวิทยุของบริษัทอื่น ๆ แล้วพบว่ามีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันมาก อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์และการบริหารงานของบริษัทได้

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำที่ได้รับแล้วก็ได้ส่งไปให้นักจัดรายการวิทยุทั้งสามท่านตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งก่อนจะได้ส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต่อไป

การส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ และปริมณฑลนั้นไม่สามารถส่งที่นักจัดรายการวิทยุแต่ละคนได้โดยตรงแต่ต้องส่งผ่านบริษัทเจ้าของรายการวิทยุ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทเป็นผู้คัดเลือกผู้ที่จะตอบแบบสอบถาม ส่วนในต่างจังหวัด ผู้วิจัยต้องส่งแบบสอบถามไปให้กับผู้อำนวยการสถานีเพื่อให้พิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะตอบแบบสอบถามให้ต่อไป นอกจากนี้แล้วผู้ที่ประสานงานเรื่องแบบสอบถามของบริษัทยังเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการนัดหมายวันและเวลาเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วย

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์นักจัดรายการวิทยุของทั้งห้าบริษัท บริษัทละห้าท่านด้วยกัน โดยได้ส่งแนวคำถามไปให้ทางผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลของแต่ละบริษัทพิจารณา ปรากฏว่ามีเพียงบริษัทเดียวเท่านั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ แต่ขอให้ปกปิดชื่อและนามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้นท่าน โดยจัดเวลาให้สัมภาษณ์ทีละท่าน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ท่านละหนึ่งชั่วโมงก่อนสัมภาษณ์แต่ละท่าน ผู้วิจัยจะถามความสมัครใจของผู้ให้สัมภาษณ์ว่าจะอนุญาตให้บันทึกเสียงไว้ได้หรือไม่ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านได้อนุญาตให้มีการบันทึกเสียงได้ นอกจากนี้สัมภาษณ์นักจัดรายการวิทยุแล้วผู้วิจัยยังได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลของบริษัทโทรศัพท์

สำหรับนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดนั้น ทางผู้วิจัยมีโอกาสสัมภาษณ์สองท่านด้วยกัน ท่านแรกจัดรายการของตัวเองที่จังหวัดลพบุรี โดยเข้าช่วงเวลาจากทางสถานี ส่วนท่านที่สองจัดรายการที่จังหวัดสงขลา เป็นนักจัดรายการที่สังกัดบริษัทที่ประมูลเข้าช่วงเวลาของสถานีมาได้

คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบได้อย่างอิสระ หากมีประเด็นใดที่ต้องการขยายความเพิ่มเติม ผู้วิจัยก็จะถามคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนต่อไป

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งได้เป็นสองส่วน แต่ละส่วนใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันออกไป ในส่วนแรกเป็นการศึกษาถึงภาพรวมเกี่ยวกับลักษณะการทำงานและวิถีชีวิตของนักจัดรายการวิทยุโดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งไปมาสร้างตารางและกราฟเพื่อแสดงถึงค่าเฉลี่ย สัดส่วน และแนวโน้มในด้านต่างๆ เพื่อหาผลสรุปเบื้องต้น โดยใช้แนวคิดด้านการกำหนดค่าแรง ค่าแรงที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาข้อมูลข่าวสารไม่สมมาตรและการส่งสัญญาณ และทุนมนุษย์ มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ จากนั้นจึงติดต่อขอสัมภาษณ์นักจัดรายการวิทยุเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาเสริมการวิเคราะห์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

สำหรับส่วนที่สองนั้นเป็นการใช้แบบจำลองสมการค่าแรง (Wage Regression) มาหาวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความสำคัญต่อการกำหนดรายได้ที่นักจัดรายการวิทยุได้รับ โดยแบบจำลองสำหรับการศึกษาสามารถแสดงได้เป็นสมการดังนี้

$$\ln wage = \alpha_0 + \alpha_1 exp + \alpha_2 sq\_exp + \alpha_3 D_{edu} + \alpha_4 D_{female} + \alpha_5 D_{Bangkok} + \alpha_6 D_{M\_Thai} + \alpha_7 D_{news} + \varepsilon$$

โดยที่

ln (Wage)	คือ	ลอการิทึมธรรมชาติของรายได้ต่อชั่วโมงปรับค่าด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของแต่ละจังหวัดแล้ว
exp	คือ	จำนวนปีที่ทำงานในฐานะนักจัดรายการวิทยุ
sq_exp	คือ	ค่ากำลังสองของจำนวนปีที่ทำงานในฐานะนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งใช้เพื่อทดสอบว่ารายได้ที่ได้รับมีการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงหรือไม่
D _{edu}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของระดับการศึกษาของนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งจะมีค่าเท่ากับ 0 ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีค่าเท่ากับ 1 ถ้ามีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี
D _{female}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของเพศ ซึ่งจะมีค่าเท่ากับ 0 หากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย และมีค่าเท่ากับ 1 หากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง
D _{Bangkok}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของทำเลที่ตั้ง ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามจัดรายการอยู่ในต่างจังหวัดตัวแปรนี้จะมีค่าเท่ากับ 0 ถ้าอยู่กรุงเทพและปริมณฑลตัวแปรนี้จะมีค่าเท่ากับ 1
D _{M_Thai}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของประเภทเพลงที่เปิด ซึ่งจะมีค่าเท่ากับ 1 ถ้าเปิดเพลงไทยสากลเป็นหลัก (ร้อยละแปดสิบของเวลาทั้งหมดที่จัดรายการ) และมีค่าเท่ากับ 0 ถ้าเปิดเพลงประเภทอื่นๆ เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต เป็นต้น
D _{news}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามจัดรายการเพียงอย่างเดียวจะมีค่าเท่ากับ 0 หากมีการอ่านข่าวด้วยจะมีค่าเท่ากับ 1
ε	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อน (Error term)

สมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ (lnWage) กับตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับประสบการณ์

ระยะเวลาในการทำงานที่เพิ่มขึ้นย่อมทำให้นักจ้จัดรายการวิทยุมีทักษะ ประสบการณ์ และชื่อเสียงมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อรายการและบริษัท ดังนั้นรายได้จึงเพิ่มตามประสบการณ์จากการทำงาน อย่างไรก็ตาม ตามกฎการลดน้อยถอยลงของผลได้ (Law of Diminishing Marginal Product) ประโยชน์ที่รายการและบริษัทได้รับจากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นของนักจ้จัดรายการวิทยุ นั้นจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง รายได้ที่ได้รับจึงควรมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเดียวกัน

$$\text{สมมติฐานที่ 1 : } \frac{\partial \ln \text{Wage}}{\partial \text{exp}} > 0, \quad \frac{\partial \ln \text{Wage}}{\partial \text{sq\_exp}} < 0$$

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระดับการศึกษา

ตามทฤษฎีทุนมนุษย์นั้น การศึกษาจะช่วยให้คนเรามีความสามารถเพิ่มขึ้น ผลตอบแทนที่จะได้รับจากการทำงานก็ควรที่จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นนี้ได้แก่ Angrist และ Krueger (1992), Kling (2001) และ Ashenfelter และ Krueger (1994) เป็นต้น

$$\text{สมมติฐานที่ 2 : } \frac{\partial \ln \text{Wage}}{\partial D_{\text{edu}}} > 0$$

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับเพศ

วัตถุประสงค์หลักของรายการวิทยุเชิงพาณิชย์ก็เพื่อสร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้ฟัง ผู้วิจัยจึงคาดว่านักจ้จัดรายการที่เป็นเพศหญิงน่าจะเหมาะสมกว่าเพศชาย และสมควรที่จะได้รับรายได้ที่สูงกว่า

สมมติฐานข้อนี้เป็นการประยุกต์มาจากผลการศึกษาของ Hamermesh และ Biddle (1994) และ Biddle และ Hamermesh (1998) ซึ่งในงานวิจัยทั้งสองชิ้นเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสวຍกับรายได้จากการทำงาน ได้ผลสรุปตรงกันว่า ผู้หญิงรูปร่างหน้าตาดีมีโอกาสประสบความสำเร็จและได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้ที่มีหน้าตาธรรมดา

สำหรับนักจ้จัดรายการวิทยุ นั้น ผู้ฟังส่วนใหญ่ไม่ได้มีโอกาสเห็นหน้าผู้จ้จัดรายการ สิ่งที่ผู้ฟังได้รับคือรูปแบบ น้ำเสียง และวิธีการจ้จัดรายการ ผู้ที่จ้จัดรายการได้ดี ทำให้ผู้ฟังได้รับความสุข สนุกสนาน เปรียบได้กับการทำงานร่วมกับผู้มีหน้าตาดี ซึ่งจะทำให้ผู้ร่วมทำงานด้วยความรู้สึกที่ดี ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานว่า เพศหญิงน่าจะทำหน้าที่ได้ดีกว่าเพศชาย ผลตอบแทนที่ได้จึงควรสูงกว่าด้วย

$$\text{สมมติฐานที่ 3 : } \frac{\partial \ln \text{Wage}}{\partial D_{\text{female}}} > 0$$

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับสถานที่ทำงาน

สมมติฐานข้อนี้นำมาจากผลการศึกษาของ Glaeser และ David (2000) ซึ่งอธิบายถึงความแตกต่างของค่าแรงระหว่างผู้ที่ทำงานในเมืองกับชนบทว่าเกิดจากสาเหตุสามประการ ประการแรก แรงงานที่มีความสามารถสูงซึ่งทำงานในเมืองมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้มากกว่า มีโอกาสใช้ประโยชน์จากความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ ผลตอบแทนจึงมากกว่า ประกอบกับอุปสงค์ของสินค้าในเมืองมีสูง ความต้องการจ้างงานในเขตเมืองเลยสูงขึ้นตามไปด้วย และ 3) ประการสุดท้าย ค่าครองชีพในเมืองสูงกว่าในชนบท ค่าแรงที่เป็นตัวเงินที่ได้รับจึงควรจะสูงกว่าด้วย

อย่างไรก็ตาม สำหรับการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้ปรับรายได้ที่เป็นตัวเงินด้วยดัชนีราคาของแต่ละภาคแล้ว ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกรุงเทพและปริมณฑลกับต่างจังหวัดจึงมาจากเหตุผลสองประการแรกเท่านั้น

$$\text{สมมติฐานที่ 4 : } \frac{\partial \ln \text{Wage}}{\partial D_{\text{Bangkok}}} > 0$$

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับประเภทของเพลงที่เปิด

รายการเพลงแต่ละประเภทมีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันโดยแบ่งตามอายุ ระดับรายได้ และกลุ่มอาชีพ ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มเป้าหมายหลักของเพลงไทยสากล คือ วัยรุ่น ผู้มีการศึกษาค่อนข้างสูง และผู้ที่อยู่ในวัยทำงานตอนต้น ส่วนเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นแม่บ้าน ผู้ทำงานในโรงงาน ผู้ใช้แรงงาน และผู้ที่มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก

โดยทั่วไปแล้วผู้ฟังเพลงไทยสากลมีอำนาจซื้อสูงกว่าผู้ฟังเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิต กำลังซื้อที่สูงทำให้รายได้จากการขายเวลาโฆษณาให้แก่ผู้สนับสนุนรายการเพลงไทยสากลจึงมีสูงกว่า ดังนั้นนักจัดรายการวิทยุที่จัดรายการเพลงสากลควรได้รับรายได้สูงกว่าผู้จัดรายการเพลงลูกทุ่ง

$$\text{สมมติฐานที่ 5 : } \frac{\partial \ln \text{Wage}}{\partial D_{\text{M_Thai}}} > 0$$

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการอ่านข่าว

นักจัดรายการวิทยุบางท่านต้องอ่านข่าวด้วย ซึ่งเป็นงานนอกเหนือจากหน้าที่ปกติ จึงควรได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น

$$\text{สมมติฐานที่ 6 : } \frac{\partial \ln \text{Wage}}{\partial D_{\text{news}}} > 0$$

เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์¹

เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบแบบจำลองสมการถดถอยสหสัมพันธ์ที่อยู่ในรูป

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_k X_k + \varepsilon$$

ที่สำคัญมีอยู่สามตัวด้วยกัน คือ การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัว การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของแบบจำลองที่ใช้ และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวนั้น เราจะใช้ค่า t-statistics โดยมีสมมติฐานสำหรับการทดสอบดังนี้

$$H_0: \hat{\beta}_i = 0$$

$$H_1: \hat{\beta}_i \neq 0$$

$$\text{และ } t\text{-stat} = \frac{\hat{\beta}_i}{S_{\hat{\beta}_i}}$$

เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของแบบจำลองที่ใช้คือ F-statistics โดยมีสมมติฐานสำหรับการทดสอบดังนี้

$$H_0: \hat{\beta}_1 = \hat{\beta}_2 = \hat{\beta}_3 = \dots = \hat{\beta}_k$$

$$H_1: \text{มีสัมประสิทธิ์อย่างน้อยหนึ่งตัวที่ } \hat{\beta}_i \neq 0$$

$$\text{และ } F_{k-1, n-k} = \left(\frac{RSS}{ESS} \right) \left(\frac{n-k}{k-1} \right)$$

โดยที่

Total sum of squares = Regression Sum of Squares + Error Sum of Squares

$$TSS = RSS + ESS$$

ค่าทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ ในแบบจำลองกับตัวแปรตาม คือ R^2 โดยที่ $R^2 = \frac{\text{Regression Sum of Squares}}{\text{Total Sum of Squares}} = \frac{RSS}{TSS}$

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross section) ปัญหาทางเศรษฐมิติที่สำคัญจึงเป็นปัญหาที่เกิดจากความผันผวนของค่าความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า (ปัญหา Heterosecdasticity) ซึ่งจะส่งผลให้ตัวประมาณค่าที่ได้ไม่ใช่ตัวประมาณค่าที่ดีที่สุด (Ramanathan, 2002) วิธีการที่ใช้ทดสอบปัญหานี้มีหลายวิธีด้วยกัน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้การทดสอบแบบ Goldfeld-Quandt Test ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก Pyndyck, Robert S. and Rubinfeld, Daniel L. (1998), *Econometrics Models and Economic Forecasts*, 4th edition, Singapore: McGraw-Hill

$$F_{cal} = \frac{\frac{ESS_2}{n_2 - k}}{\frac{ESS_1}{n_1 - k}}$$

โดยที่ $ESS_1 = \sum_{t=1}^{n_1} \hat{u}_t$ และ $ESS_2 = \sum_{t=n-n_2+1}^n \hat{u}_t$

สรุป

เนื้อหาในบทนี้เป็นการอธิบายถึงระเบียบวิธีวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็นสามส่วนด้วยกัน คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางเศรษฐมิติ ซึ่งผลของการศึกษาที่ได้จะอธิบายในบทต่อไป

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในบทนี้สามารถแบ่งการวิเคราะห์ที่ได้เป็นสามส่วนด้วยกันส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ลักษณะโดยทั่วไปของตลาดแรงงานของนักจัดรายการวิทยุ โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ประกอบกัน ส่วนที่สองจะเป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยกำหนดระดับรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ และในส่วนสุดท้ายจะเป็นการสร้างสถานการณ์สมมติ (Simulation) เพื่อประเมินดูว่าการจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่างกับค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียนระดับปริญญาตรีนั้น เราจะต้องทำงานในอาชีพนี้เป็นระยะเวลาานานเท่าใด

รายได้และชั่วโมงการทำงาน

รายการวิทยุที่จัดในเขตกรุงเทพและปริมณฑลอยู่ภายใต้การบริหารงานของบริษัทซึ่งแตกต่างกับรายการวิทยุที่จัดในต่างจังหวัด เนื่องจากในต่างจังหวัดนั้น รายการวิทยุบางรายการนักจัดรายการเป็นผู้ขอซื้อเวลาจากทางสถานีและดำเนินการเองทั้งหมดตั้งแต่การหาผู้สนับสนุน การทำสปอตโฆษณา แต่บางรายการก็จะมีกลุ่มธุรกิจเข้ามาร่วมกันดูแล

นักจัดรายการวิทยุมีเวลาทำงานแตกต่างจากพนักงานประจำทั่วไป ขึ้นอยู่ช่วงเวลาการจัดรายการ แต่โดยทั่วไปแล้ว แต่ละวันต้องมาจัดรายการประมาณ 3-4 ชั่วโมง ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามได้ชี้ให้เห็นว่านักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่ทำงานไม่เกิน 40 ชั่วโมงต่อเดือน นักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพและปริมณฑลจะใช้เวลาจัดรายการต่อครั้งน้อยกว่านักจัดรายการต่างจังหวัด แต่ไม่ว่าจะเป็นนักจัดรายการในกรุงเทพหรือต่างจังหวัดต่างก็มีเวลาในการทำงานน้อยกว่าการทำงานประจำที่มีชั่วโมงทำงานประมาณ 172 ชั่วโมงต่อเดือน (ดูตารางที่ 4.1)

นักจัดรายการวิทยุกว่าร้อยละห้าสิบห้ามีรายได้ต่อเดือนจากการจัดรายการไม่เกิน 15,000 บาท มีเพียงประมาณร้อยละสิบห้าของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้นที่มีรายได้เกินกว่าสามหมื่นบาท ยิ่งนักจัดรายการวิทยุที่ต้องดูแลเรื่องการหาผู้สนับสนุนรายการเองด้วยแล้ว รายได้ต่อเดือนอาจต่ำถึง 6,000-7,000 บาทต่อเดือน (ดูตารางที่ 4.2)

จากการสำรวจพบว่า นักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดกว่าร้อยละแปดสิบมีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้ของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพและปริมณฑลนั้นมีการกระจายตัวค่อนข้างจะกว้างกว่า กว่าร้อยละหกสิบ มีรายได้มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน (ดูตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.1: ชั่วโมงการทำงานต่อเดือนของนักจัดรายการวิทยุ
(หน่วย: ร้อยละ)

ชั่วโมงทำงานต่อเดือน	ชาย	หญิง	รวม
≤20	10.71	14.29	25.00
21-30	9.52	5.95	15.48
31-40	8.33	7.14	15.48
41-50	2.38	3.57	5.95
51-60	9.52	7.14	16.67
61-70	4.76	1.19	5.95
71-80	1.19	4.76	5.95
81 >	4.76	4.76	9.52
รวม	51.19	48.81	100.00

ตารางที่ 4.2: รายได้ต่อเดือนของนักจัดรายการวิทยุ
(หน่วย: ร้อยละ)

รายได้ต่อเดือน	ชาย	หญิง	รวม
≤ 5000	3.57	7.14	10.71
5001-10000	7.14	8.33	15.48
10001-15000	13.10	15.48	28.57
15001-20000	13.10	3.57	16.67
20001-25000	1.19	2.38	3.57
25001-30000	4.76	4.76	9.52
30001-35000	2.38	1.19	3.57
35001-40000	1.19	2.38	3.57
40001-45000	1.19	1.19	2.38
45001-50000	2.38	2.38	4.76
>50000	1.19	0.00	1.19
รวม	51.19	48.81	100.00

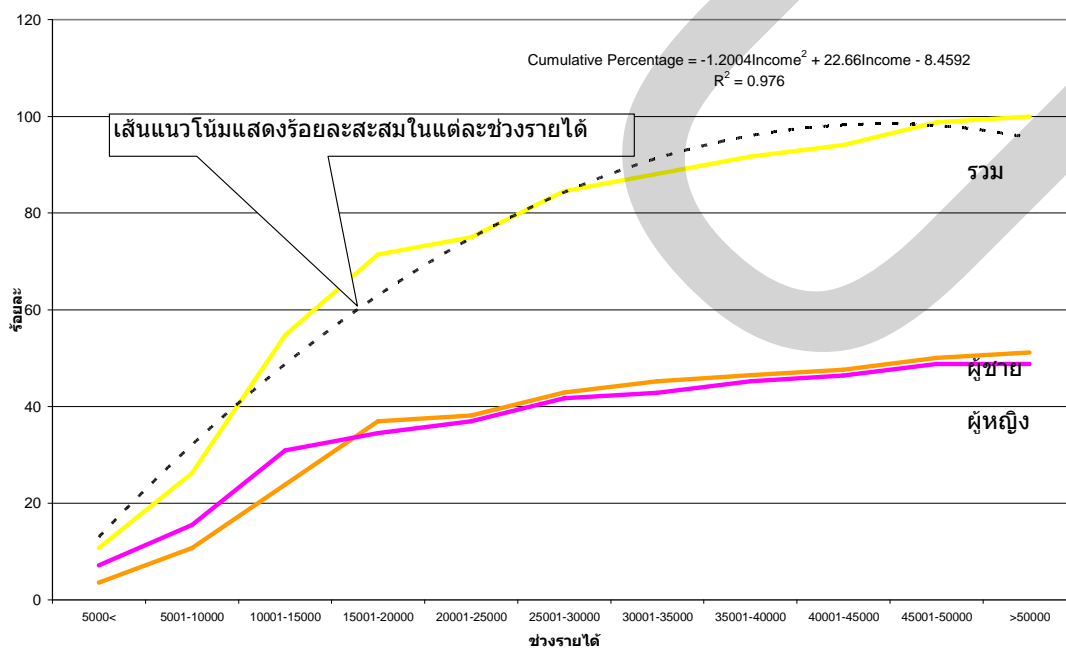
ตารางที่ 4.3: รายได้ต่อเดือนของนักจัดรายการวิทยุจำแนกตามภูมิภาค

(หน่วย: ร้อยละ)

รายได้ต่อเดือน	กรุงเทพและปริมณฑล	ต่างจังหวัด
≤5000	13.88	8.33
5001-10000	11.11	18.75
10001-15000	8.33	43.75
15001-20000	22.22	12.50
20001-25000	8.33	0.00
25001-30000	13.72	6.25
30001-35000	5.55	2.08
35001-40000	5.2	2.08
40001-45000	2.35	2.08
45001-50000	7.33	4.17
>50000	1.98	0.00
รวม	100.00	100.00

เมื่อนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมาคำนวณร้อยละสะสมของจำนวนนักจัดรายการวิทยุโดยจำแนกตามระดับรายได้จะเห็นได้ว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของร้อยละสะสมในแต่ละช่วงระดับรายมีแนวโน้มลดลง สะท้อนให้เห็นว่ามีนักจัดรายการวิทยุเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีรายได้ในระดับสูง ซึ่งแนวโน้มการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงนี้เกิดขึ้นกับนักจัดรายการวิทยุทั้งเพศหญิงและเพศชาย (ดูรูปที่ 4.1 ประกอบ)

รูปที่ 4.1: ร้อยละสะสมของจำนวนนักจัดรายการวิทยุตามระดับช่วงรายได้

ตารางที่ 4.4: รายได้และชั่วโมงการทำงานโดยเฉลี่ยจำแนกตามภูมิภาค*

รายได้เฉลี่ยต่อชั่วโมง		ชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อเดือน	
กรุงเทพและปริมณฑล	ต่างจังหวัด	กรุงเทพและ ปริมณฑล	ต่างจังหวัด
543.5364 บาท (42.01054)	534.8394 บาท (59.91191)	43.8611 ชั่วโมง (4.3271)	43.1919 ชั่วโมง (4.2199)

หมายเหตุ * ตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เมื่อพิจารณาถึงรายได้เฉลี่ยและชั่วโมงการทำงานโดยเฉลี่ยต่อเดือนของนักจัดรายการวิทยุในเขตกรุงเทพและปริมณฑลกับรายได้ของนักจัดรายการวิทยุที่อยู่ในต่างจังหวัด จะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าไม่แตกต่างกันมากนัก แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า นักจัดรายการวิทยุที่อยู่ในกรุงเทพจะมีโอกาสในการหารายได้จากแหล่งอื่นๆ มาเสริมได้มากกว่านักจัดรายการในต่างจังหวัด และบางคนมีรายได้จากกิจกรรมเหล่านี้มากกว่ารายได้จากการจัดรายการเสียอีก ซึ่งเมื่อเทียบกับผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัดแล้วจะเห็นว่า นักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัดมีอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเป็นนักจัดรายการวิทยุในสัดส่วนที่น้อยกว่า (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5: ประเภทของอาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับอาชีพจัดรายการวิทยุ
(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภท	กรุงเทพและปริมณฑล	ต่างจังหวัด
พิธีกร	35.417	0.000
ครีเอทีฟ	4.167	10.526
ดีไซน์เนอร์	4.167	0.000
พากย์การ์ตูน และ สารคดี	6.250	5.263
ลงเสียง Spot โฆษณา	16.667	10.526
อาจารย์พิเศษ	4.167	5.263
อื่นๆ	21.342	19.815
ไม่มีอาชีพเสริม	7.825	48.606
รวม	100.00	100.00

นักจัดรายการวิทยุประมาณร้อยละหกสิบของกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำงานจัดรายการวิทยุไม่เกินหกปี สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งให้ข้อมูลว่านักจัดรายการวิทยุส่วนหนึ่งจะทำงานในด้านนี้ไม่เกินหกปี แล้วจะผันตัวเองไปทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการวิทยุและการบันเทิงแทน (ตารางที่ 4.6) จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องมานั้น นักจัดรายการ

วิทยุทุกคนในกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเสริมด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งส่วนใหญ่อาชีพเสริมเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับงานจัดรายการวิทยุที่ทำอยู่แล้ว เช่น ทำงานในตำแหน่งบริหารของสถานี เป็นโปรแกรมเมอร์จัดเพลง เป็นผู้รับจัดงาน หรือพิธีกร เป็นต้น (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.6: ประสบการณ์การทำงาน

(หน่วย: ร้อยละ)

ประสบการณ์การทำงาน	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า 1 ปี	2.38	2.38	4.76
1-3 ปี	11.90	10.71	22.62
4-6 ปี	22.62	9.52	32.14
7-9 ปี	3.57	10.71	14.29
10 ปีขึ้นไป	10.71	15.48	26.19
รวม	51.19	48.81	100.00

ตารางที่ 4.7: อาชีพเสริมของนักจัดรายการวิทยุ*

(หน่วย: ร้อยละ)

อาชีพเสริมอื่นๆ	ชาย	หญิง	รวม
พิธีกร	14.93	10.45	25.37
ครีเอทีฟ	2.99	2.99	5.97
ดีไซเนอร์	1.49	1.49	2.99
พากย์การ์ตูน และ สารคดี	1.49	4.48	5.97
ลงเสียง Spot โฆษณา	4.48	10.45	14.93
อาจารย์พิเศษ	2.99	1.49	4.48
อื่นๆ	29.85	10.45	40.30
รวม	58.21	41.79	100.00

หมายเหตุ * นักจัดรายการวิทยุบางคนมีงานอดิเรกมากกว่าหนึ่งอย่าง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นักจัดรายการวิทยุที่ให้สัมภาษณ์ทุกคนระบุว่าอาชีพที่จะทำเมื่อเลิกจัดรายการแล้วจะเป็นอาชีพที่ยังเกี่ยวข้องกับวงการวิทยุและวงการ

บันทึก เนื่องจากสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานไปปรับใช้ได้เลย และงานใหม่เหล่านี้ยังหาได้ง่ายเนื่องจากรู้จักคนในวงการดีอยู่แล้ว นักจัดรายการวิทยุบางคนได้รับการทาบทามไว้ล่วงหน้าเลยว่า เมื่อเลิกทำงานเป็นนักจัดรายการวิทยุแล้วก็สามารถทำงานในบริษัทต่อไปได้ในตำแหน่งอื่นทันที บางรายอาจได้รับการทาบทามจากผู้รู้จักหรือบริษัทที่เคยใช้บริการของนักจัดรายการคนนั้นมาก่อน

ในทางเศรษฐศาสตร์นั้น การเปลี่ยนงานของแรงงานจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากงานใหม่มีสูงกว่าต้นทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนงาน จึงไม่น่าแปลกใจที่นักจัดรายการวิทยุที่เลิกจัดรายการแล้วจะผันตัวเองไปทำงานเบื้องหลัง เนื่องจากต้นทุนในการเปลี่ยนงานมีต่ำ ประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วสามารถนำไปปรับใช้ได้เลย และไม่ต้องใช้เวลาในการหางานมากนัก ต้นทุนของการหางานจึงต่ำด้วยเช่นกัน

ส่วนนายจ้างเอง ถ้าต้องการบุคลากรเพิ่มเติมมาทำงานในตำแหน่งที่ว่าง เขามีทางเลือกอยู่สองทาง คือ รับพนักงานใหม่มาเลย หรือหาคนที่เคยทำงานด้วยกันอยู่แล้วไปทำงานในตำแหน่งนั้น การรับพนักงานใหม่มา นายจ้างจะไม่มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้มาสมัครอย่างครบถ้วนว่ามีความสามารถมากน้อยเพียงใด จึงมีความเสี่ยงในการจ้าง อาจได้พนักงานที่ทำงานได้ไม่ดีเหมือนที่คาดหวังไว้ก็ได้ การเลือกเอาคนที่นายจ้างรู้จักดีอยู่แล้วมาทำงานนั้น นายจ้างมีข้อมูลอยู่แล้วว่าพนักงานคนนั้นมีความสามารถมากน้อยแค่ไหน เหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่ ความเสี่ยงในการจ้างงานจึงมีน้อยกว่า และต้นทุนในการจ้างงานก็ต่ำกว่าด้วยเนื่องจากไม่ต้องติดประกาศรับสมัครงานและจัดสรรบุคลากรเพื่อทำงานในด้านนี้

ระดับการศึกษา

กว่าร้อยละแปดสิบสองของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และอีกประมาณร้อยละสิบแปดจบการศึกษาในระดับปริญญาโท โดยสัดส่วนของระดับการศึกษาของผู้หญิงและผู้ชายค่อนข้างใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 4.8) และนักจัดรายการส่วนใหญ่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ (ตารางที่ 4.9)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ระดับการศึกษาไม่ใช่ปัจจัยสำคัญสำหรับการกำหนดระดับผลตอบแทนที่นักจัดรายการวิทยุแต่ละคนได้รับ เพราะทุกคนจะต้องสอบผ่านการทดสอบเพื่อรับใบรับรองเป็นผู้ประกาศรับอนุญาตจากกรมประชาสัมพันธ์ก่อน ซึ่งเป็นหลักประกันว่าทุก ๆ คนที่มาสมัครมีความสามารถขั้นต่ำเท่ากัน

ผลที่ได้จากการประมาณค่าก็สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ค่าตัวแปร Edu ในแบบจำลองไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการกำหนดระดับรายได้ที่ได้รับ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

ตารางที่ 4.8: ระดับการศึกษาของนักจัดรายการวิทยุ
(หน่วย: ร้อยละ)

ระดับการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม
ปริญญาตรี	40.48	41.67	82.14
ปริญญาโท	10.71	7.14	17.86
ปริญญาเอก	0.00	0.00	0.00
รวม	51.19	48.81	100.00

ตารางที่ 4.9: นักจัดรายการวิทยุจำแนกตามสถาบันการศึกษา
(หน่วย: ร้อยละ)

สถาบันการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	
ในประเทศ	เอกชน	10.71	7.14	17.86
	รัฐ	40.48	38.10	78.57
ต่างประเทศ	0.00	3.57	3.57	
รวม	51.19	48.81	100.00	

สถานภาพการสมรส

นักจัดรายการวิทยุกว่าร้อยละหกสิบห้ายังเป็นโสด ซึ่งจากการสอบถามผู้ที่ให้สัมภาษณ์พบว่า สาเหตุสำคัญที่นักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่ยังไม่แต่งงาน เนื่องจากลักษณะของงานที่ทำ นอกจากจะต้องจัดรายการแล้ว ยังต้องทำงานเสริมอื่นๆ ที่ทางบริษัทมอบหมายให้ทำ ซึ่งมีกำหนดเวลาไม่แน่นอน และอาจต้องเดินทางไปต่างๆ จึงทำให้ไม่สะดวกในการดูแลครอบครัว ประกอบกับผู้ที่เข้าสู่อาชีพนี้ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ยังอยู่ในช่วงหนุ่มสาว นักจัดรายการวิทยุหลายคนเลิกจัดรายการหลังจากแต่งงานมีครอบครัว (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10: สถานภาพของนักจัดรายการวิทยุ

(หน่วย: ร้อยละ)

สถานภาพ	ชาย	หญิง	รวม
โสด	38.10	27.38	65.48
แต่งงาน	13.10	21.43	34.52
รวม	51.19	48.81	100.00

หลักประกันในชีวิต

นักจัดรายการวิทยุมีความเสี่ยงในการทำงานที่ค่อนข้างสูง เพราะมีอายุการทำงานโดยเฉลี่ยที่สั้น และมีได้มีฐานะเป็นพนักงานประจำเหมือนการทำงานในบริษัท แต่เป็นการทำสัญญาตามระยะเวลาที่กำหนด อาจจะเป็นรายเดือนหรือรายปี เมื่อหมดสัญญาจึงจะพิจารณาต่อสัญญากันใหม่อีก ซึ่งระยะเวลาในการต่อสัญญาและรายได้ที่ได้รับจะมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับผลงานที่ผ่านมา

โดยธรรมเนียมปฏิบัติในวงการนี้ นักจัดรายการวิทยุจะไม่ไปทำงานใหม่จนกว่าจะหมดสัญญากับนายจ้างเดิม ทำให้มีระยะเวลาว่างงานในช่วงที่รอให้งานใหม่เข้ามา บางครั้งอาจว่างงานสามถึงสี่เดือนต่อปี เงินและสินทรัพย์ต่างๆ ที่ได้สะสมไว้จึงเป็นหลักประกันว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนักจัดรายการวิทยุยังมีเงินไว้ใช้จ่าย

ความเสี่ยงด้านการจ้างงานและรายได้นี้ส่งผลต่อความสามารถในการรักษาระดับการบริโภคในช่วงเวลาต่างๆ ทำให้ต้องมีการสะสมทรัพย์สินเอาไว้เพื่อใช้เป็นหลักประกันในชีวิตให้มีความมั่นคงมากขึ้น โดยเฉพาะแล้ว นักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีอัตราการออมเงินประมาณร้อยละ 10 ถึง 15 ของรายได้ทั้งหมด ส่วนนักจัดรายการต่างจังหวัดมีอัตราการออมประมาณร้อยละ 20 ถึง 25 ของรายได้ จะเห็นได้ว่า นักจัดรายการวิทยุกว่าร้อยละเจ็ดสิบมีทรัพย์สินประเภทบ้านรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ สามารถนำมาใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเมื่อต้องการใช้เงินได้ (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11: หลักประกันในชีวิตของนักจัดรายการวิทยุ
(หน่วย: ร้อยละ)

หลักประกันในชีวิต	ชาย	หญิง	รวม
ประกันชีวิต	12.50	13.02	25.52
บ้าน	12.50	11.98	24.48
รถยนต์	13.54	13.54	27.08
รถจักรยานยนต์	8.85	5.73	14.58
หุ้นของบริษัท	1.04	1.56	2.60
หุ้นในกองทุนรวม	1.04	1.56	2.60
อื่นๆ	2.08	1.04	3.13
รวม	51.56	48.44	100.00

ประเภทของรายการเพลงที่เปิด

นักจัดรายการวิทยุในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.77 จัดรายการเพลงไทยสากล ร้อยละ 25.20 เป็นผู้ประกาศข่าว และร้อยละ 18.90 จัดรายการเพลงลูกทุ่ง เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของนักจัดรายการวิทยุที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง พบว่ารายการเพลงไทยสากลมีสัดส่วนของผู้ชายและผู้หญิงร้อยละ 13.39 เท่ากัน ซึ่งแตกต่างกับรายการเพลงลูกทุ่งที่มีนักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย (ร้อยละ 11.02) และรายการข่าวที่มีผู้อ่านข่าวส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง (ร้อยละ 16.54) ส่วนรายการเพลงสากล รายการที่เปิดทั้งเพลงไทยและเพลงสากลนั้น สัดส่วนของนักจัดรายการวิทยุผู้ชายและผู้หญิงมีค่าใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 4.12)

มีนักจัดรายการวิทยุเพียงร้อยละ 3.94 เท่านั้นที่จัดรายการเพลงสากล เนื่องจากการส่งแบบสอบถามนี้มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักจัดรายการวิทยุที่เป็นคนไทยเท่านั้น รายการเพลงสากลบางส่วนใช้นักจัดรายการวิทยุที่เป็นชาวไทย แต่มีบางคลื่นที่ใช้นักจัดรายการวิทยุที่เป็นชาวต่างชาติ

ตารางที่ 4.12: ประเภทของเพลงที่เปิด

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเภทของเพลงที่เปิด	ชาย	หญิง	รวม
เพลงสากล	2.36	1.57	3.94
เพลงไทยสากล	13.39	13.39	26.77
เพลงลูกทุ่ง	11.02	7.87	18.90
ข่าว	8.66	16.54	25.20
เพลงไทยและสากล	6.30	8.66	14.96
อื่นๆ	5.51	4.72	10.24
รวม	47.24	52.76	100.00

งานอดิเรก

งานอดิเรกส่วนใหญ่ของนักจัดรายการวิทยุ¹ คือ การชมภาพยนตร์ (ร้อยละ 16.94) การอ่านหนังสือ (ร้อยละ 16.94) การฟังเพลงร้องเพลง (ร้อยละ 16.39) และเล่นกีฬา (ร้อยละ 13.66) ส่วนกิจกรรมอื่นๆ เช่น เลี้ยงสัตว์ ท่องเที่ยว วาดรูป มีจำนวนไม่มากนัก (ตารางที่ 4.13)

จะเห็นได้ว่างานอดิเรกส่วนใหญ่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานที่ทำด้วย เช่น การชมภาพยนตร์ และอ่านหนังสือทำให้มีข้อมูลมาพูดคุยกับผู้ฟังซึ่งทำให้รายการมีความหลากหลายน่าสนใจมากขึ้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทำให้คณะวิจัยได้ทราบว่า การฟังเพลงร้องเพลงนั้นนอกจากจะเป็นงานอดิเรกแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งของงานที่ทำด้วย เมื่อมีอัลบั้มใหม่ออกมา นักจัดรายการวิทยุจะต้องนำไปฟังเพื่อจะได้เข้าใจถึงลักษณะของเพลง แนวคิดของอัลบั้มและบุคลิกของศิลปินที่ทำอัลบั้มนั้น ทำให้สามารถตอบคำถามและพูดคุยกับผู้ฟังได้

นอกจากนี้แล้ว งานอดิเรกเหล่านี้ยังกลายเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์เมื่อนักจัดรายการวิทยุเหล่านี้หันไปประกอบอาชีพอื่น ซึ่งส่วนใหญ่ก็ยังเกี่ยวข้องกับวงการบันเทิงและวงการเพลงอยู่ เช่น เดิม

¹ นักจัดรายการวิทยุทุกคนที่ตอบแบบสอบถามระบุว่าตนเองมีงานอดิเรกมากกว่าหนึ่งอย่าง

ตารางที่ 4.13: งานอดิเรก

(หน่วย: ร้อยละ)

งานอดิเรก	ชาย	หญิง	รวม
ชมภาพยนตร์	8.74	8.20	16.94
อ่านหนังสือ	8.20	8.74	16.94
ปลูกต้นไม้	1.64	2.73	4.37
ฟัง/ร้อง เพลง	7.10	9.29	16.39
วาดรูป	1.09	0.00	1.09
เล่นอินเทอร์เน็ต	3.28	1.64	4.92
เล่นดนตรี	2.73	0.00	2.73
เล่นกีฬา	9.29	4.37	13.66
เลี้ยงสัตว์	1.09	4.37	5.46
ท่องเที่ยว	2.19	3.28	5.46
นอน	0.55	1.09	1.64
สะสมของเก่า	0.55	1.64	2.19
อื่นๆ	6.56	1.64	8.20
รวม	53.01	46.99	100.00

ผลการประมาณค่าแบบจำลองการกำหนดค่าแรง (Wage Regression)

เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ถึงผลที่ได้จากการประมาณค่าโดยใช้แบบจำลองการกำหนดค่าแรง (Wage Regression) โดยแบบจำลองที่ใช้นั้นสามารถแสดงได้ดังนี้

$$\ln wage = \alpha_0 + \alpha_1 exp + \alpha_2 sq\_exp + \alpha_3 D_{edu} + \alpha_4 D_{female} + \alpha_5 D_{Bangkok} + \alpha_6 D_{M\_Thai} + \alpha_7 D_{news} + \varepsilon$$

โดยมีสมมติฐานและนิยามของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

$$\frac{\partial \ln Wage}{\partial exp} > 0, \quad \frac{\partial \ln Wage}{\partial sq\_exp} < 0, \quad \frac{\partial \ln Wage}{\partial D_{edu}} > 0,$$

$$\frac{\partial \ln Wage}{\partial D_{female}} > 0, \quad \frac{\partial \ln Wage}{\partial D_{M\_Thai}} > 0, \quad \frac{\partial \ln Wage}{\partial D_{news}} > 0.$$

$\ln(\text{Wage})$	คือ	ลอการิทึมธรรมชาติของรายได้ต่อชั่วโมงปรับค่าด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของแต่ละจังหวัดแล้ว
$\exp$	คือ	จำนวนปีที่ทำงานในฐานะนักจัดรายการวิทยุ
sq_exp	คือ	ค่ากำลังสองของจำนวนปีที่ทำงานในฐานะนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งใช้เพื่อทดสอบว่ารายได้ที่ได้รับมีการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงหรือไม่
D_{edu}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของระดับการศึกษาของนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งจะมีค่าเท่ากับ 0 ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีค่าเท่ากับ 1 ถ้ามีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี
D_{female}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของเพศ ซึ่งจะมีค่าเท่ากับ 0 หากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย และมีค่าเท่ากับ 1 หากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง
D_{Bangkok}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของทำเลที่ตั้ง ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามจัดรายการอยู่ในต่างจังหวัดตัวแปรนี้จะมีค่าเท่ากับ 0 ถ้าอยู่กรุงเทพและปริมณฑลตัวแปรนี้จะมีค่าเท่ากับ 1
$D_{\text{M\_Thai}}$	คือ	ตัวแปรดัมมี่ของประเภทเพลงที่เปิด ซึ่งจะมีค่าเท่ากับ 1 ถ้าเปิดเพลงไทยสากลเป็นหลัก (ร้อยละแปดสิบของเวลาทั้งหมดที่จัดรายการ) และมีค่าเท่ากับ 0 ถ้าเปิดเพลงประเภทอื่นๆ เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต เป็นต้น
D_{news}	คือ	ตัวแปรดัมมี่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามจัดรายการเพียงอย่างเดียวจะมีค่าเท่ากับ 0 หากมีการอ่านข่าวด้วยจะมีค่าเท่ากับ 1
ε	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อน (Error term)

ผลที่ได้จากการประมาณค่าโดยใช้โปรแกรม GRETL ในตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 5 ตัวด้วยกัน คือ ประสพการณ์ ประสพการณ์ยกกำลังสอง ตัวแปรดัมมี่ของเพศ ตัวแปรดัมมี่ของตำแหน่งที่ตั้ง และตัวแปรดัมมี่ประเภทของเพลงที่เปิด ค่า $R^2 = 0.872848$ สรุปลงได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายได้ได้ถึงร้อยละ 87.28 ของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด และค่า F-statistic มีค่าค่อนข้างสูงจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในแบบจำลองอย่างน้อยหนึ่งตัวที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ Y ได้ $F\text{-statistic} = 75.5108$ ($p\text{-value} < 0.00001$)

ตารางที่ 4.14: ผลการประมาณค่าแบบจำลองการกำหนดค่าแรง (Wage Regression)

<i>Variable</i>	<i>Coefficient</i>	<i>Std. Error</i>	<i>t-statistic</i>	<i>p-value</i>	
Constant	10.0638719	0.626864567	16.0543	< 0.00001	***
Exp	0.0472185	0.00877289	5.3823	< 0.00001	***
sq_Exp	-0.0123117	0.00325497	-3.7824	0.000305	***
D _{Edu}	0.742342	0.676079	1.0980	0.275621	
D _{Female}	0.0232621	0.00450696	5.1614	< 0.00001	***
D _{Bangkok}	0.0946729	0.0520033	1.8205	0.072565	*
D _{M_Thai}	0.0203975	0.00464321	4.3930	0.000035	***
D _{News}	0.73926	0.605635	1.2206	0.225949	
Unadjusted R ² = 0.872848					
Adjusted R ² = 0.862940					
F-statistic = 75.5108 (p-value < 0.00001)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ (Level of significant) เท่ากับ 0.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ (Level of significant) เท่ากับ 0.1

ผลการประมาณค่าที่ได้ในตารางที่ 4.14 แสดงว่าระดับการศึกษาและการอ่านข่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนดระดับรายได้ เนื่องจากนักจัดรายการวิทยุเกือบทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนการรายงานข่าวระหว่างการจัดรายการก็ถือว่าเป็นหน้าที่อยู่แล้ว จึงไม่มีผลต่อการกำหนดรายได้อย่างที่คาดไว้ในสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ส่วนตัวแปรตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ประสบการณ์ เพศ สถานที่ และประเภทของเพลง

- **ประสบการณ์:** สัมประสิทธิ์ของประสบการณ์มีค่าเท่ากับ 0.0472185 แสดงว่าประสบการณ์ในการทำงานที่เพิ่มขึ้นหนึ่งปีจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.75 อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของรายได้เกิดขึ้นในอัตราที่ลดลง เห็นได้จากการที่สัมประสิทธิ์ค่ากำลังสองของประสบการณ์มีค่าเป็นลบ (-0.0123) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกฎการลดน้อยถอยลงของผลได้และการวิเคราะห์ในทอนตันของบทนี้
- **เพศ:** ค่าสัมประสิทธิ์ของเพศเท่ากับ 0.0232 หมายความว่านักจัดรายการวิทยุเพศหญิงได้รับรายได้มากกว่าเพศชายประมาณร้อยละ 2.32 แสดงว่าระดับความแตกต่างของรายได้ระหว่างเพศมีไม่มากนัก

- **สถานที่:** ค่าสัมประสิทธิ์ของสถานที่ที่มีค่าเท่ากับ 0.0946 แสดงว่านักจัดรายการวิทยุที่จัดรายการในกรุงเทพและปริมณฑลจะได้รับรายได้โดยเฉลี่ยสูงกว่านักจัดรายการในต่างจังหวัดประมาณร้อยละ 9.46 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Glaeser และ David (2000)
- **ประเภทของเพลง:** ค่าสัมประสิทธิ์ของประเภทเพลงมีค่าเท่ากับ 0.02039 นักจัดรายการวิทยุที่เปิดเพลงไทยสากลซึ่งมีกลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นและวัยทำงานตอนต้นได้รับเงินเดือนสูงกว่านักจัดรายการวิทยุที่เปิดเพลงประเภทอื่นร้อยละ 2.039 ผลที่ได้แตกต่างจากความเชื่อของผู้วิจัยก่อนที่จะได้เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์นักจัดรายการวิทยุ ผู้วิจัยเคยเชื่อว่านักจัดรายการวิทยุที่เปิดเพลงไทยสากลน่าจะมีรายได้สูงกว่านักจัดรายการวิทยุประเภทอื่นอย่างมาก แต่จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ข้อมูลว่า นักจัดรายการวิทยุที่เปิดเพลงลูกทุ่งและเพลงประเภทอื่นๆ ส่วนใหญ่ก็ได้รายได้ในระดับที่ใกล้เคียงกับคนที่เปิดเพลงไทยสากล เนื่องจากขนาดของกลุ่มผู้ฟังไม่ได้ต่างกันมากนัก เพราะถึงแม้วัยรุ่นและวัยทำงานตอนต้นจะมีเป็นจำนวนมาก แต่รายการวิทยุสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ก็มีความเช่นกัน ทำให้สัดส่วนผู้ฟังต่อรายการไม่สูงอย่างที่คาดไว้ ส่วนนักจัดรายการเพลงประเภทอื่น มีคู่แข่งน้อยกว่า ถึงแม้กลุ่มเป้าหมายจะมีขนาดเล็ก แต่สัดส่วนผู้ฟังต่อรายการก็ไม่ได้แตกต่างกับรายการเพลงไทยสากล รายได้ที่ได้รับจึงไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นบางรายการที่ได้รับความนิยมอย่างสูงเท่านั้นที่นักจัดรายการอาจจะได้รายได้ที่สูงกว่าคนอื่น ๆ มาก

จุดคุ้มทุนของการลงทุนเพื่อการศึกษาสำหรับผู้ที่ต้องการเป็นนักจัดรายการวิทยุ

ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) นั้น ค่าใช้จ่ายในการศึกษาถือเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง ผู้ลงทุนจะได้รับผลตอบแทนกลับมาในรูปของรายได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจลงทุนก็ทำได้โดยการเปรียบเทียบมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่จะได้รับในอนาคตมาเทียบกับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายต่างๆ ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่รวมกับค่าเสียโอกาสในการทำงาน การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เพื่อวิเคราะห์ถึงระยะเวลาคืนทุนจากการลงทุนในด้านการศึกษาและจบออกไปประกอบอาชีพเป็นนักจัดรายการวิทยุ

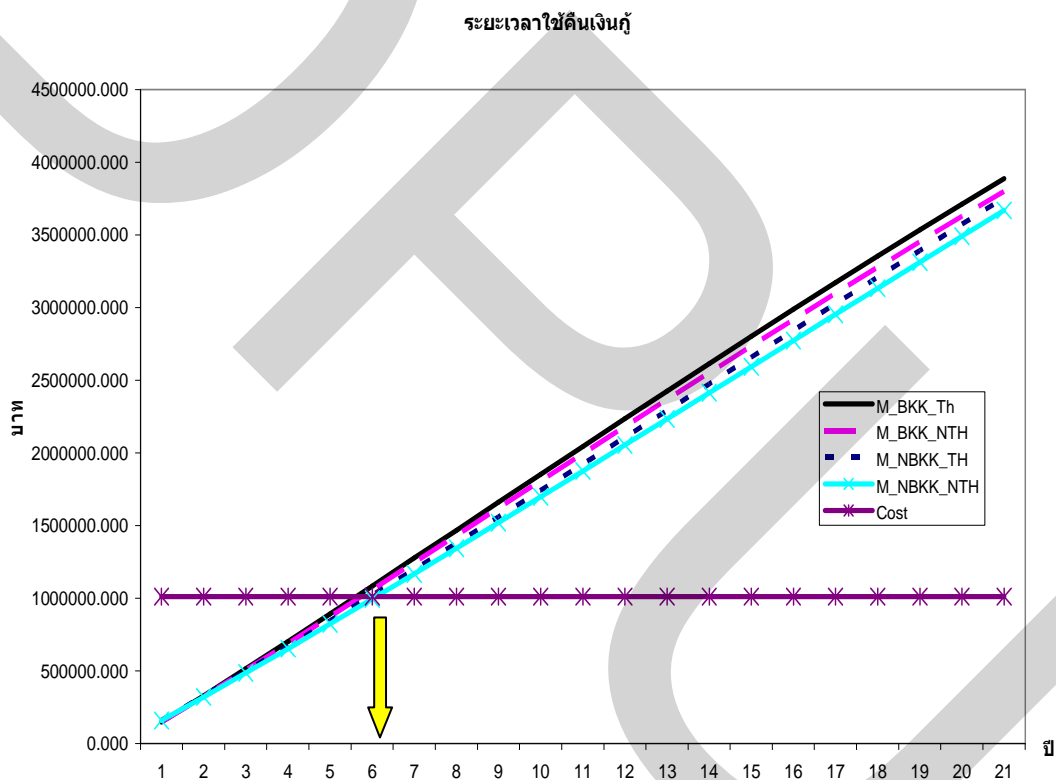
วิธีการคำนวณหามูลค่าปัจจุบันของรายได้ของนักจัดรายการวิทยุเริ่มด้วยการคำนวณหารายได้ที่นักจัดรายการวิทยุจะได้รับในแต่ละปี ซึ่งจะมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของนักจัดรายการวิทยุแต่ละคน เช่น นักจัดรายการวิทยุเพศชายที่จัดรายการในกรุงเทพและเปิดเพลงไทยสากล ก็จะมีรายได้แตกต่างไปจากนักจัดรายการวิทยุหญิงที่จัดรายการในต่างจังหวัดและเปิดเฉพาะเพลงลูกทุ่ง โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{Inc}_{t+1} = 750 + 0.047 * \text{Year} - 0.012 * \text{Year}^2 + 0.0233 D_{\text{Female}} * \text{Inc}_t + 0.0946 D_{\text{Bangkok}} * \text{Inc}_t + 0.0203 D_{\text{M_Thai}} * \text{Inc}_t$$

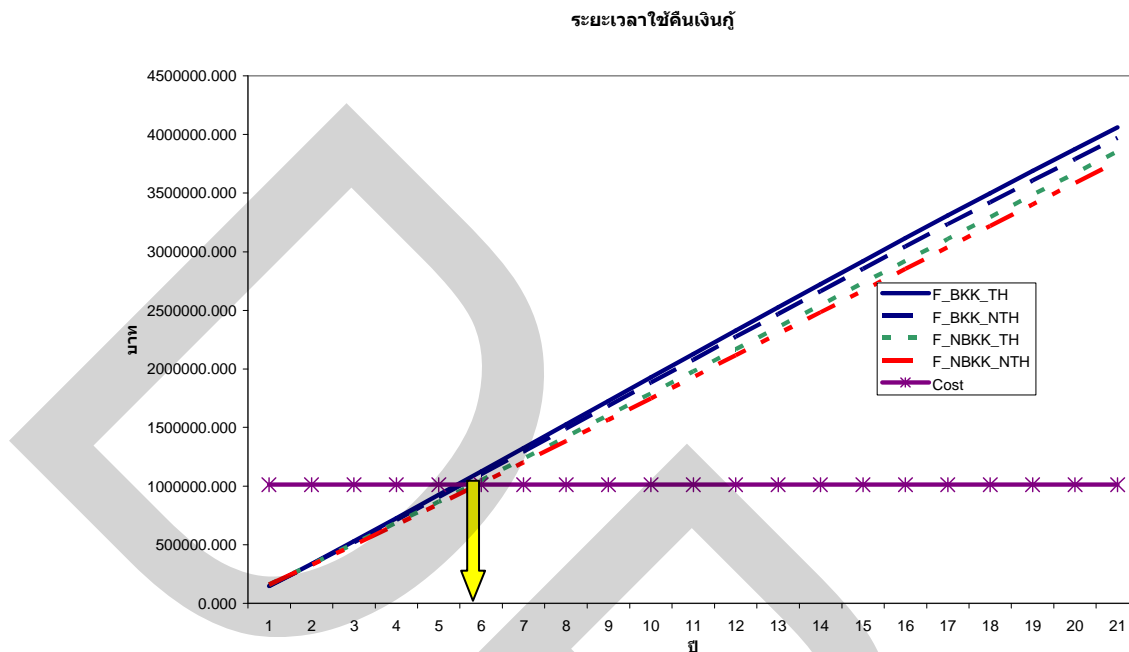
โดยที่ Inc_t คือ รายได้ที่นักจัดรายการวิทยุได้รับ ณ เวลา t

รูปที่ 4.2 และ รูปที่ 4.3 และระยะเวลาคืนทุนของนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งคำนวณจากรายได้ต่อปีลบด้วยรายจ่ายต่อปีซึ่งได้แสดงไว้ในตารางที่ ผ3.1 ถึง ผ 3.8 ในภาคผนวก จะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการใช้คือเงินกู้ของนักจัดรายการวิทยุเพศชาย (รูปที่ 4.2) และระยะเวลาในการใช้คือเงินกู้ของนักจัดรายการวิทยุเพศหญิง (รูปที่ 4.3) มีระยะเวลาไม่แตกต่างกัน โดยมีระยะเวลาในการใช้คืนประมาณ 6 ปี (ดูรายละเอียดการคำนวณได้ในภาคผนวกที่ 3 ตารางที่ ผ3.1 ถึง ผ 3.8)

รูปที่ 4.2: ระยะเวลาใช้คือเงินกู้ของนักจัดรายการวิทยุเพศชาย

รูปที่ 4.3: ระยะเวลาใช้คืนเงินกู้ของนักจัดรายการวิทยุเทศหญิง

ปัจจัยกำหนดรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติมีข้อจำกัดสำคัญที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ปัจจัยบางอย่างไม่สามารถวัดออกมาเป็นเชิงปริมาณได้ หรือถึงแม้จะวัดได้ก็ไม่มีความแม่นยำ ยกตัวอย่างเช่น เราไม่สามารถวัดว่านักจัดรายการวิทยุคนไหนให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังได้มากกว่ากัน ถึงแม้จะใช้การให้คะแนนแบบเป็นช่วง (Scaling) ทั้งนี้เนื่องจากนักจัดรายการที่นำมาเปรียบเทียบกันมิได้จัดรายการเดียวกัน ดังนั้นนักจัดรายการวิทยุที่ได้ค่าคะแนนมากกว่าก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นนักจัดรายการที่ดีกว่าเสมอไป

ผู้วิจัยพยายามที่จะสอบถามกับฝ่ายทรัพยากรบุคคลของบริษัทเหล่านี้ว่าได้มีการจัดทำตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมของนักจัดรายการวิทยุแต่ละคนหรือไม่ และได้รับคำตอบว่ามี การจัดทำตัวชี้วัดในลักษณะนี้ แต่ไม่สามารถเปิดเผยได้ เพราะเป็นความลับของบริษัท

ปัญหาการขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของบุคคลนี้เป็นสิ่งที่ผู้ทำวิจัยในประเด็นนี้มักจะเผชิญอยู่เสมอ² ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลของบริษัท และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารมวลชนที่เข้าร่วมฟังการนำเสนอ ความก้าวหน้าของผลงานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพเหล่านี้มาประกอบการวิเคราะห์ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

²

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก Green (1998) และ O'Brien et al (1997)

อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้เขียนมีโอกาสสัมภาษณ์ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลเพียงบริษัทเดียว³ จากทั้งหมด 5 บริษัท ข้อเสนอที่อาจจะไม่ใช่ข้อสรุปสุดท้าย แต่เป็นประเด็นที่จะต้องทำวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

จากการสัมภาษณ์ ผู้จัดการฝ่ายบุคคลได้ระบุว่า คุณสมบัติที่จะทำให้ผู้จัดการรายการวิทยุประสบความสำเร็จนั้นและกำหนดรายได้ของนักจัดรายการวิทยุ แบ่งออกเป็นสองประเภทด้วยกัน คือ คุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพ และคุณสมบัติที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการจัดรายการวิทยุประเภทต่างๆ เช่น การจัดรายการเพลงสำหรับวัยรุ่นมีแนวทางต่างจากการจัดรายการเพลงลูกทุ่งสำหรับผู้ฟังที่อยู่ในวัยทำงาน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว คุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญที่สุดมีห้าประการดังที่ได้ระบุไว้ในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 คุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อความสำเร็จในอาชีพนักจัดรายการวิทยุ

อันดับ	คุณสมบัติ
1	มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และตรงต่อเวลา
2	มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ฟังและเพื่อนร่วมงาน
3	ความสามารถในการพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะ
4	มีไหวพริบและรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
5	มีทักษะในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์

สรุป

เนื้อหาในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ภาพรวมของการใช้ชีวิตของนักจัดรายการวิทยุโดยใช้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางเศรษฐมิติ ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า อาชีพนี้อาจมีผลตอบแทนในการทำงานที่สูง แต่มีอายุในการทำงานไม่นานนัก และการจะประสบความสำเร็จในอาชีพนี้นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา หรืออายุการทำงานเท่านั้น แต่คุณสมบัติส่วนบุคคล เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ ไหวพริบปฏิภาณ ก็เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

³ เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ต้องการให้มีการบันทึกเทปและเปิดเผยชื่อของตนและบริษัท การวิเคราะห์ในส่วนนี้จึงไม่ลงในรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการกำหนดรายได้ของจัดรายการวิทยุ รูปแบบการใช้ชีวิต และวิถีชีวิตของนักจัดรายการวิทยุ โดยใช้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดค่าตอบแทนของแรงงานหลายแนวคิดกัน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดค่าตอบแทนของแรงงานโดยเทียบกับความสามารถในการผลิตของแรงงาน แรงงานมีความสามารถในการผลิตสูง ย่อมมีโอกาสได้รับค่าแรงที่สูงขึ้น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดผลตอบแทนจากการทำงานตามสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการทำงานกับค่าแรงที่ได้รับว่า แรงงานจะเปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้จากการทำงานกับลักษณะของงานที่ทำควบคู่ไปกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน และนายจ้างก็จะเปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในการทำงานกับให้ดีขึ้น กับต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว
3. แนวคิดด้านทุนมนุษย์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการลงทุนในการศึกษาเพื่อเพิ่มระดับผลตอบแทนที่ได้จากการทำงานในอนาคต โดยแรงงานจะประเมินรายได้ที่ได้รับกับต้นทุนของการศึกษา และค่าเสียโอกาสจากการออกไปทำงานโดยไม่ศึกษาต่อ ถ้าผลตอบแทนจากการศึกษาที่ได้มีค่าสูงกว่าต้นทุนของการศึกษาและต้นทุนค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้น เขาก็จะตัดสินใจที่จะศึกษาต่อ
4. แนวคิดเศรษฐศาสตร์ข้อมูลข่าวสารที่อธิบายถึงความสำคัญของระดับการศึกษาว่าเป็นการส่งสัญญาณเกี่ยวกับระดับความสามารถในการทำงานให้กับนายจ้าง เพื่อให้ให้นายจ้างใช้ประกอบการพิจารณากำหนดผลตอบแทน เนื่องจากนายจ้างไม่สามารถประเมินความสามารถในการทำงานที่แท้จริงของแรงงานได้

แบบจำลองที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้เป็นการประยุกต์มาจากงานวิจัยในแนวเดียวกัน เช่น Green (1998) และ O'Brien et.al. (1997) เป็นต้น โดยในการศึกษาคั้งนี้ ได้ทำการออกแบบสอบถามจำนวนทั้งหมดมีจำนวน 300 ชุดให้กับกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพและปริมณฑลจำนวน 150 ชุดและในต่างจังหวัดอีก 150 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 103 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 34.33 ของแบบสอบถามทั้งหมด นอกจากนี้แล้ว ทางผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์นักจัดรายการวิทยุและผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล เพื่อนำเอาข้อมูลเชิงคุณภาพมาใช้ประกอบการวิเคราะห์อีกด้วย

อย่างไรก็ดี ในระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้พบปัญหาประการหนึ่ง คือ การส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพและปริมณฑลนั้นไม่สามารถส่งที่นักจัดรายการวิทยุแต่ละคนได้โดยตรงแต่ต้องส่งผ่านบริษัทที่เป็นเจ้าของรายการวิทยุ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทเป็นผู้คัดเลือกผู้ที่จะตอบแบบสอบถาม ส่วนในต่างจังหวัดในต่างจังหวัด ผู้วิจัยต้องส่งแบบสอบถามไปให้กับผู้อำนวยการสถานีเพื่อให้พิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะตอบแบบสอบถามให้ต่อไป นอกจากนี้แล้วผู้ที่ประสานงานเรื่องแบบสอบถามยังเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการนัดหมายวันและเวลาเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วย จึงทำให้ข้อมูลที่ได้รับไม่ได้เป็นการสุ่มเลือกตัวอย่างตามหลักสถิติทั้งหมด

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยใช้หลักทางสถิติและวิธีการทางเศรษฐมิติ ได้ผลการศึกษาดังนี้

1. โดยเฉลี่ยแล้ว นักจัดรายการวิทยุส่วนใหญ่จะทำงานในอาชีพนี้เพียง 4-6 ปี จากนั้นก็จะผันตัวไปทำงานอาชีพอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับสายงานเดิม เช่น พิธีกร ครีเอทีฟ เจ้าหน้าที่และผู้บริหารของสถานี เป็นต้น และนี่คือสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักจัดรายการวิทยุต้องหาความมั่นคงในชีวิตด้วยการสร้างหลักประกันต่างๆ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นต้น
2. ผลการศึกษาพบว่ารายได้ต่อชั่วโมงมีความสัมพันธ์กับอายุการทำงาน แต่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพและนักจัดรายการวิทยุที่เปิดเพลงไทยสากลได้รับค่าตอบแทนสูงกว่านักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัด
อย่างไรก็ดี ความแตกต่างระหว่างเพศมีไม่มากนัก
3. จากการสัมภาษณ์พบว่า คุณสมบัติส่วนบุคคล เช่น ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา มนุษย์สัมพันธ์ ตลอดจนถึงไหวพริบปฏิภาณ ก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดระดับผลตอบแทน และความสำเร็จในอาชีพ ไม่น้อยไปกว่าทักษะทางการจัดรายการ เช่น ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ในห้องส่ง การออกเสียง วิธีการใช้น้ำเสียงเพื่อดึงดูดผู้ฟัง
4. ข้อมูลจากแบบจำลองทางเศรษฐมิติได้ถูกนำมาใช้ในการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อประมาณการผลตอบแทนที่ได้รับจากการศึกษาและระยะเวลาในการใช้เงินต้นที่ลงทุนไปในการศึกษา โดยพบว่านักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพและปริมณฑล และในต่างจังหวัดมีระยะเวลาในการชำระหนี้ประมาณ 6 ปีเท่ากัน

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันนี้ งานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยกำหนดรายได้ของผู้ประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์เป็นรายอาชีพ หรือการวิเคราะห์ในภาพรวมยังมีอยู่น้อย ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านความเข้าใจในเชิงประจักษ์ ซึ่งประเด็นนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจในเชิงนโยบาย เนื่องจาก ในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้ใช้นโยบายที่ผูกติดระดับการชำระหนี้ไว้กับรายได้ในอนาคตของนักศึกษา (Income Contingent Loan) การประเมินความสามารถในการชำระหนี้และสภาพคล่องของกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกติดกับรายได้ในอนาคต (กรอ) นั้น จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เชิงลึกว่าผู้กู้ซึ่งได้งานทำในสาขา

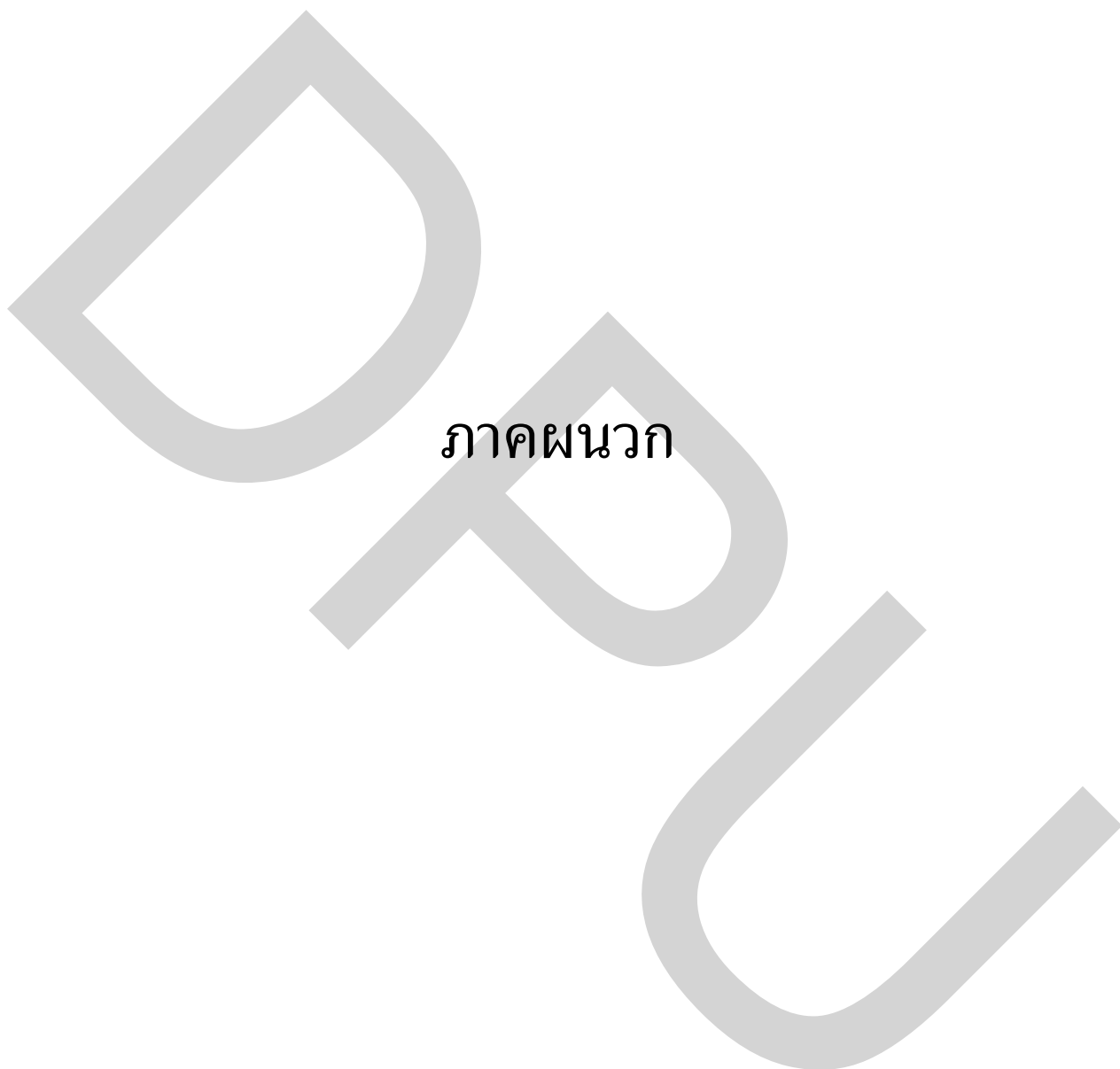
อาชีพต่างๆ มีความสามารถในการชำระหนี้แตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใด แล้วจึงนำข้อมูลนั้นมาวางแผนในการจัดเก็บและทำประมาณการยอดชำระเงินที่กองทุนฯ จะได้รับกลับเข้ามาในอนาคต

บรรณานุกรม

- Angrist, Joshua and Krueger, Alan B. (1992) Estimating the Payoff to Schooling Using the Vietnam-era Draft Lottery, NBER Working Paper No. 4067.
- Ashenfelter, Alan B. and Krueger, Alan B. (1994) Estimates of the Economic Return to Schooling from a New Sample of Twins, *American Economic Review* 84: 1157-1173.
- Biddle, Jeffe E. and Hamermesh, Daniel S. (1998) Beauty, Productivity, and Discrimination : Lawyer's Looks and Lurce. *Journal of Labor Economics* 16(1): 172-201
- Glaeser, Edward L. and Mare, David C. (2000) Cities and Skills. *Journal of Labor Economics* 19(2): 120-146
- Green, Francis, 1998, "*The Value of Skills*", Paper presented to the EEEG Annual Conference, University of New Castle.
- Hamermesh, Daniel S. and Biddle, Jeff E. (1994) Beauty and the Labor Market, *American Economic Review* 84: 1174-1194.
- Kling, Jeffrey R. (2001) Interpreting Instrumental Variables Estimates of the Return to Schooling, *Journal of Business and Economic Statistics* 19: 358-364.
- Lucas, Robert E., "On the Mechanics of Economic Development" (May 1989). NBER Working Paper No. R1176. (Available at <http://ssrn.com/abstract=227120>)
- McMillen, Daneil P., Seaman Paul T., and Singell Jnr., Larry D., 2000, "*A Hedonic Analysis of Overeducation and Undereducation*", Dundee Discussion Papers in Economics, Working Paper No. 114: University of Dundee.
- O'Brien, Tim, Rasom, Matt, Reed, Ellery, Schindler, Tim, Woodford, Kay, and Strathan, James, 1997, "*Hedonic Analysis of PSU Faculty Salaries*". Special Report Sro32. Center for Urban Studies, Portland State University.
- Pscharopoulos, George and Patrinos, Harry A. (2002) *Returns to Investment in Education: A Further Update*. Policy Research Working Paper 2881, World Bank, Washington, DC.
- Pyndyck, Robert S. and Rubinfeld, Daniel L. (1998), *Econometrics Models and Economic Forecasts*, 4th edition, Singapore: McGraw-Hill

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

ผลการสำรวจของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพและปริมณฑล

ตารางที่ ผ1.1: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามรายได้

รายได้ต่อเดือน	ชาย	หญิง	รวม
≤5000	9.52	20.00	13.89
5001-10000	14.29	6.67	11.11
10001-15000	9.52	6.67	8.33
15001-20000	33.33	6.67	22.22
20001-25000	4.76	13.33	8.33
25001-30000	14.29	13.33	13.89
30001-35000	4.76	6.67	5.56
35001-40000	4.76	6.67	5.56
40001-45000	0.00	6.67	2.78
45001-50000	4.76	13.33	8.33
>50000	0.00	0.00	0.00
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ1.2: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจําแนกตามชั่วโมงทำงาน

ชั่วโมงทำงานต่อเดือน	ชาย	หญิง	รวม
≤20	19.05	26.67	22.22
21-30	4.76	6.67	5.56
31-40	33.33	6.67	22.22
41-50	4.76	13.33	8.33
51-60	14.29	20.00	16.67
61-70	19.05	6.67	13.89
71-80	0.00	20.00	8.33
81 >	4.76	0.00	2.78
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ1.3: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจําแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า 1 ปี	9.52	13.33	11.11
1-3 ปี	23.81	26.67	25.00
4-6 ปี	52.38	6.67	33.33
7-9 ปี	9.52	40.00	22.22
10 ปีขึ้นไป	4.76	13.33	8.33
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ1.4: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจําแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม
ปริญญาตรี	76.19	80	77.78
ปริญญาโท	23.81	20	22.22
ปริญญาเอก	0.00	0.00	0.00
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๑1.5: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามประเภทสถานศึกษา

สถาบันการศึกษา		ชาย	หญิง	รวม
ในประเทศ	เอกชน	28.57	20.00	25.00
	รัฐ	71.43	60.00	66.67
ต่างประเทศ		0.00	20.00	8.33
รวม		100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๑1.6: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพ	ชาย	หญิง	รวม
โสด	85.71	73.33	80.56
แต่งงานแล้ว	14.29	26.667	19.44
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๑1.7: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามประเภทรายการที่จัด

ประเภทของเพลงที่เปิด	ชาย	หญิง	รวม
เพลงสากล	3.20	6.67	2.78
เพลงไทยสากล	39.66	46.67	44.44
เพลงลูกทุ่ง	9.52	0.00	5.56
ข่าว	19.05	6.67	13.89
เพลงไทยและสากล	14.29	26.67	19.44
รายงานสดกีฬา	14.29	13.33	13.89
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๑1.8: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามวันทำงาน

วันทำงาน	ชาย	หญิง	รวม
เสาร์-อาทิตย์	14.29	26.67	19.44
วันธรรมดา	80.95	73.33	77.78
ทุกวัน	4.76	0.00	2.78
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ1.9: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามหลักประกันในชีวิต

หลักประกันในชีวิต	ชาย	หญิง	รวม
ประกันชีวิต	29.27	36.67	32.39
บ้าน	21.95	20.00	21.13
รถยนต์	31.71	33.33	32.39
รถจักรยานยนต์	0.00	0.00	0.00
หุ้นของบริษัท	2.44	6.67	4.23
หุ้นในกองทุนรวม	4.88	3.33	4.23
อื่นๆ	9.76	0.00	5.63
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ1.10: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	ชาย	หญิง	รวม
พุทธ	95.24	80.00	88.89
คริสต์	0.00	13.33	5.56
อิสลาม	0.00	0.00	0.00
อื่นๆ	4.76	6.67	5.56
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ1.11: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามประเภทของอาชีพเสริม

อาชีพเสริมอื่น ๆ	ชาย	หญิง	รวม
พิธีกร	41.67	29.17	35.42
ครีเอทีฟ	4.17	4.17	4.17
ดีไซน์เนอร์	4.17	4.17	4.17
พากย์การ์ตูน และ สารคดี	0.00	12.50	6.25
ลงเสียง Spot โฆษณา	8.33	25.00	16.67
อาจารย์พิเศษ	4.17	4.17	4.167
อื่น ๆ	37.5	20.83	29.17
ไม่มีอาชีพเสริม	0.00	0.00	0.00
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ1.12: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามงานอดิเรก

งานอดิเรก	ชาย	หญิง	รวม
ชมภาพยนตร์	18.46	25.00	21.10
อ่านหนังสือ	20.00	25.00	22.02
ปลูกต้นไม้	1.54	2.27	1.83
ฟังเพลง	15.38	15.91	15.60
วาดรูป	3.08	0.00	1.83
เล่นอินเทอร์เน็ต	7.69	0.00	4.59
เล่นดนตรี	4.62	0.00	2.75
เล่นกีฬา	13.85	11.36	12.84
เลี้ยงสัตว์	0.00	4.55	1.83
ท่องเที่ยว	4.62	6.82	5.50
นอน	1.54	4.55	2.75
สะสมของเก่า	1.54	2.27	1.83
อื่น ๆ	7.69	2.27	5.50
รวม	100.00	100.00	100.00

ภาคผนวกที่ 2
ผลการสำรวจของนักจัดรายการวิทยุในต่างจังหวัด

ตารางที่ ผ2.1: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามรายได้

รายได้ต่อเดือน	ชาย	หญิง	รวม
5000<	4.55	11.54	8.33
5001-10000	13.64	23.08	18.75
10001-15000	40.91	46.15	43.75
15001-20000	18.18	7.69	12.50
20001-25000	0.00	0.00	0.00
25001-30000	4.55	7.69	6.25
30001-35000	4.55	0.00	2.08
35001-40000	0.00	3.85	2.08
40001-45000	4.55	0.00	2.08
45001-50000	9.10	0.00	4.19
>50000	0.00	0.00	0.00
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ2.2: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพจำแนกตามชั่วโมงทำงาน

ชั่วโมงทำงานต่อเดือน	ชาย	หญิง	รวม
20 <=	22.73	30.77	27.08
21-30	31.82	15.38	22.92
31-40	0.00	19.23	10.42
41-50	4.55	3.85	4.17
51-60	22.73	11.54	16.67
61-70	0.00	0.00	0.00
71-80	4.55	3.85	4.17
81 >	13.64	15.38	14.58
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ2.3: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า 1 ปี	0.00	0.00	0.00
1-3 ปี	22.73	19.23	20.83
4-6 ปี	36.36	26.92	31.25
7-9 ปี	4.545	11.54	8.33
10 ปีขึ้นไป	36.36	42.31	39.58
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ2.4: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม
ปริญญาตรี	81.82	88.462	85.417
ปริญญาโท	18.18	11.538	14.583
ปริญญาเอก	0.00	0.00	0.00
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ2.5: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

สถาบันการศึกษา		ชาย	หญิง	รวม
ในประเทศ	เอกชน	13.636	11.538	12.50
	รัฐ	86.364	88.462	87.50
ต่างประเทศ		0.00	0.00	0.00
รวม		100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๘2.6: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพ	ชาย	หญิง	รวม
โสด	63.64	46.15	54.17
แต่งงานแล้ว	36.36	53.85	45.83
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๘2.7: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามประเภทรายการที่จัด

ประเภทของเพลงที่เปิด	ชาย	หญิง	รวม
เพลงสากล	7.69	1.923	4.40
เพลงไทยสากล	20.51	19.23	19.78
เพลงลูกทุ่ง	30.77	19.23	24.18
ข่าว	17.95	38.46	29.67
เพลงไทยและสากล	12.82	13.46	13.19
รายงานสดกีฬา	10.26	7.69	8.79
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๘2.8: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามวันทำงาน

วันทำงาน	ชาย	หญิง	รวม
เสาร์-อาทิตย์	27.27	19.23	22.92
วันธรรมดา	13.64	38.46	27.08
ทุกวัน	59.09	42.31	50.00
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๘2.9: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามหลักประกันในชีวิต

หลักประกันในชีวิต	ชาย	หญิง	รวม
ประกันชีวิต	20.69	22.22	21.49
บ้าน	25.86	26.98	26.45
รถยนต์	22.41	25.40	23.97
รถจักรยานยนต์	29.31	17.46	23.14
หุ้นของบริษัท	1.72	1.59	1.65
หุ้นในกองทุนรวม	0.00	3.17	1.65
อื่นๆ	0.00	3.17	1.65
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ๘2.10: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	ชาย	หญิง	รวม
พุทธ	81.82	88.46	85.42
คริสต์	9.09	11.54	10.42
อิสลาม	9.09	0.00	4.17
อื่นๆ	0.00	0.00	0.00
รวม	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ ผ2.11: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพมหานครจำแนกตามประเภทของอาชีพเสริม

อาชีพเสริมอื่น ๆ	ชาย	หญิง	รวม
พิธีกร	0.00	0.00	0.00
ครีเอทีฟ	6.67	25.00	10.53
ดีไซน์เนอร์	0.00	0.00	0.00
พากย์การ์ตูน และ สารคดี	6.67	0.00	5.26
ลงเสียง Sport โฆษณา	6.67	25.00	10.53
อาจารย์พิเศษ	6.67	0.00	5.26
อื่นๆ	21.14	18.73	19.82
ไม่มีอาชีพเสริม	52.19	31.27	48.61
รวม	0.00	0.00	0.00

ตารางที่ ผ2.12: ร้อยละของนักจัดรายการวิทยุในกรุงเทพฯ จำแนกตามงานอดิเรก

งานอดิเรก	ชาย	หญิง	รวม
ชมภาพยนตร์	12.50	9.52	10.81
อ่านหนังสือ	6.25	11.90	9.46
ปลูกต้นไม้	6.25	9.52	8.11
ฟัง/ร้อง เพลง	9.38	23.81	17.57
วาดรูป	0.00	0.00	0.00
เล่นอินเทอร์เน็ต	3.13	7.14	5.41
เล่นดนตรี	6.25	0.00	2.70
เล่นกีฬา	25.00	7.14	14.86
เลี้ยงสัตว์	6.25	14.29	10.81
ท่องเที่ยว	3.13	7.14	5.41
นอน	0.00	0.00	0.00
สะสมของเก่า	0.00	4.76	2.70
อื่นๆ	21.88	4.76	12.16
รวม	100.00	100.00	100.00

ภาคผนวกที่ 3

การประมาณการผลตอบแทนต่อชั่วโมงของนักจัดรายการวิทยุ

ตารางที่ ผ3.1:

ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในกรุงเทพและปริมณฑลที่เปิดเพลงไทยสากล

(หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บ สะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่า ปัจจุบันของ เงินออม	มูลค่าปัจจุบัน ของเงินออม สะสม
1	286,083.15	134,856.36	151,226.79	102.25%	147,899.06	147,899.06
2	328,995.62	139,576.33	189,419.29	104.55%	181,174.71	329,073.76
3	343,943.46	144,461.50	199,481.96	106.90%	186,600.88	515,674.64
4	355,675.38	149,517.66	206,157.72	109.31%	188,602.02	704,276.66
5	367,037.46	154,750.77	212,286.68	111.77%	189,935.51	894,212.17
6	378,357.01	160,167.05	218,189.95	114.28%	190,921.51	1,085,133.67
7	389,671.66	165,772.90	223,898.77	116.85%	191,605.73	1,276,739.40
8	400,985.76	171,574.95	229,410.81	119.48%	192,002.70	1,468,742.10
9	412,299.79	177,580.07	234,719.72	122.17%	192,123.16	1,660,865.26
10	423,613.81	183,795.38	239,818.44	124.92%	191,977.09	1,852,842.35
11	434,927.84	190,228.21	244,699.62	127.73%	191,574.11	2,044,416.46
12	446,241.86	196,886.20	249,355.66	130.60%	190,923.52	2,235,339.98
13	457,555.88	203,777.22	253,778.66	133.54%	190,034.30	2,425,374.28
14	468,869.91	210,909.42	257,960.48	136.55%	188,915.13	2,614,289.41
15	480,183.93	218,291.25	261,892.68	139.62%	187,574.42	2,801,863.83
16	491,497.95	225,931.45	265,566.51	142.76%	186,020.25	2,987,884.08
17	502,811.97	233,839.05	268,972.93	145.97%	184,260.48	3,172,144.56
18	514,126.00	242,023.41	272,102.59	149.26%	182,302.64	3,354,447.20
19	525,440.02	250,494.23	274,945.79	152.62%	180,154.06	3,534,601.27
20	536,754.04	259,261.53	277,492.51	156.05%	177,821.77	3,712,423.04
21	548,068.07	268,335.68	279,732.38	159.56%	175,312.59	3,887,735.62

ตารางที่ ผ3.2:

ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในกรุงเทพและปริมณฑลที่เปิดเพลงประเภทอื่น

(หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บ สะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่า ปัจจุบันของ เงินออม	มูลค่าปัจจุบัน ของเงินออม สะสม
1	286,083.15	134,856.36	151,226.79	102.25%	147,899.06	147,899.06
2	323,273.96	139,576.33	183,697.62	104.55%	175,702.08	323,601.14
3	338,221.80	144,461.50	193,760.30	106.90%	181,248.68	504,849.82
4	349,953.71	149,517.66	200,436.06	109.31%	183,367.59	688,217.41
5	361,315.79	154,750.77	206,565.02	111.77%	184,816.27	873,033.67
6	372,635.34	160,167.05	212,468.29	114.28%	185,914.91	1,058,948.59
7	383,950.00	165,772.90	218,177.10	116.85%	186,709.30	1,245,657.89
8	395,264.10	171,574.95	223,689.15	119.48%	187,214.02	1,432,871.91
9	406,578.13	177,580.07	228,998.05	122.17%	187,439.86	1,620,311.77
10	417,892.15	183,795.38	234,096.78	124.92%	187,396.84	1,807,708.61
11	429,206.17	190,228.21	238,977.96	127.73%	187,094.65	1,994,803.26
12	440,520.20	196,886.20	243,634.00	130.60%	186,542.63	2,181,345.89
13	451,834.22	203,777.22	248,057.00	133.54%	185,749.81	2,367,095.69
14	463,148.24	210,909.42	252,238.82	136.55%	184,724.92	2,551,820.62
15	474,462.27	218,291.25	256,171.01	139.62%	183,476.41	2,735,297.03
16	485,776.29	225,931.45	259,844.84	142.76%	182,012.43	2,917,309.45
17	497,090.31	233,839.05	263,251.27	145.97%	180,340.84	3,097,650.29
18	508,404.33	242,023.41	266,380.92	149.26%	178,469.26	3,276,119.55
19	519,718.36	250,494.23	269,224.13	152.62%	176,405.03	3,452,524.58
20	531,032.38	259,261.53	271,770.85	156.05%	174,155.24	3,626,679.82
21	542,346.40	268,335.68	274,010.72	159.56%	171,726.73	3,798,406.55

ตารางที่ ผ3.3:
ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในต่างจังหวัดที่เปิดเพลงไทยสากล

(หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บ สะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่า ปัจจุบันของ เงินออม	มูลค่าปัจจุบัน ของเงินออม สะสม
1	277,209.07	114,466.88	162,742.19	102.25%	159,161.07	159,161.07
2	292,455.57	117,328.55	175,127.02	104.55%	167,504.52	326,665.59
3	302,157.89	120,261.76	181,896.13	106.90%	170,150.61	496,816.19
4	311,860.20	123,268.30	188,591.90	109.31%	172,532.04	669,348.24
5	321,562.52	126,350.01	195,212.51	111.77%	174,659.04	844,007.27
6	331,264.84	129,508.76	201,756.08	114.28%	176,541.46	1,020,548.74
7	340,967.16	132,746.48	208,220.67	116.85%	178,188.89	1,198,737.63
8	350,669.47	136,065.14	214,604.33	119.48%	179,610.59	1,378,348.22
9	360,371.79	139,466.77	220,905.02	122.17%	180,815.53	1,559,163.75
10	370,074.11	142,953.44	227,120.67	124.92%	181,812.39	1,740,976.15
11	379,776.43	146,527.28	233,249.15	127.73%	182,609.59	1,923,585.74
12	389,478.74	150,190.46	239,288.28	130.60%	183,215.26	2,106,801.00
13	399,181.06	153,945.22	245,235.84	133.54%	183,637.27	2,290,438.26
14	408,883.38	157,793.85	251,089.53	136.55%	183,883.25	2,474,321.51
15	418,585.70	161,738.70	256,847.00	139.62%	183,960.57	2,658,282.08
16	428,288.01	165,782.17	262,505.85	142.76%	183,876.37	2,842,158.45
17	437,990.33	169,926.72	268,063.61	145.97%	183,637.55	3,025,795.99
18	447,692.65	174,174.89	273,517.76	149.26%	183,250.78	3,209,046.77
19	457,394.96	178,529.26	278,865.71	152.62%	182,722.53	3,391,769.30
20	467,097.28	182,992.49	284,104.79	156.05%	182,059.03	3,573,828.33
21	476,799.60	187,567.30	289,232.30	159.56%	181,266.33	3,755,094.65

หมายเหตุ : ผลตอบแทน = ผลตอบแทนต่อชั่วโมงXชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อเดือนXจำนวนเดือน

ตารางที่ ผ3.4:
ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพศชายในต่างจังหวัดที่เปิดเพลงประเภทอื่น

(หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บ สะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่า ปัจจุบันของ เงินออม	มูลค่าปัจจุบัน ของเงินออม สะสม
1	277,209.07	114,466.88	162,742.19	102.25%	159,161.07	159,161.07
2	286,911.39	117,328.55	169,582.84	104.55%	162,201.65	321,362.72
3	296,613.70	120,261.76	176,351.94	106.90%	164,964.43	486,327.15
4	306,316.02	123,268.30	183,047.72	109.31%	167,459.99	653,787.13
5	316,018.34	126,350.01	189,668.33	111.77%	169,698.59	823,485.72
6	325,720.66	129,508.76	196,211.89	114.28%	171,690.17	995,175.89
7	335,422.97	132,746.48	202,676.49	116.85%	173,444.35	1,168,620.25
8	345,125.29	136,065.14	209,060.15	119.48%	174,970.45	1,343,590.70
9	354,827.61	139,466.77	215,360.84	122.17%	176,277.50	1,519,868.20
10	364,529.93	142,953.44	221,576.48	124.92%	177,374.22	1,697,242.42
11	374,232.24	146,527.28	227,704.97	127.73%	178,269.08	1,875,511.50
12	383,934.56	150,190.46	233,744.10	130.60%	178,970.26	2,054,481.75
13	393,636.88	153,945.22	239,691.66	133.54%	179,485.68	2,233,967.43
14	403,339.20	157,793.85	245,545.34	136.55%	179,823.01	2,413,790.45
15	413,041.51	161,738.70	251,302.82	139.62%	179,989.68	2,593,780.13
16	422,743.83	165,782.17	256,961.67	142.76%	179,992.86	2,773,772.99
17	432,446.15	169,926.72	262,519.43	145.97%	179,839.49	2,953,612.48
18	442,148.47	174,174.89	267,973.58	149.26%	179,536.30	3,133,148.78
19	451,850.78	178,529.26	273,321.52	152.62%	179,089.79	3,312,238.57
20	461,553.10	182,992.49	278,560.61	156.05%	178,506.23	3,490,744.79
21	471,255.42	187,567.30	283,688.11	159.56%	177,791.70	3,668,536.50

หมายเหตุ : ผลตอบแทน = ผลตอบแทนต่อชั่วโมงXชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อเดือนXจำนวนเดือน

ตารางที่ ผ3.5:
ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเทศหญิงในกรุงเทพและปริมณฑลที่เปิดเพลงไทยสากล
 (หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บสะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่าปัจจุบันของเงินออม	มูลค่าปัจจุบันของเงินออมสะสม
1	286,083.15	134,856.36	151,226.79	102.25%	147,899.06	147,899.06
2	335,575.53	139,576.33	195,999.20	104.55%	187,468.22	335,367.28
3	352,418.39	144,461.50	207,956.89	106.90%	194,528.55	529,895.84
4	364,755.62	149,517.66	215,237.96	109.31%	196,909.01	726,804.85
5	376,471.06	154,750.77	221,720.29	111.77%	198,375.87	925,180.72
6	388,100.71	160,167.05	227,933.65	114.28%	199,447.48	1,124,628.20
7	399,718.51	165,772.90	233,945.61	116.85%	200,203.51	1,324,831.71
8	411,334.67	171,574.95	239,759.72	119.48%	200,664.11	1,525,495.81
9	422,950.61	177,580.07	245,370.54	122.17%	200,841.09	1,726,336.90
10	434,566.52	183,795.38	250,771.15	124.92%	200,744.84	1,927,081.75
11	446,182.43	190,228.21	255,954.22	127.73%	200,385.27	2,127,467.02
12	457,798.33	196,886.20	260,912.13	130.60%	199,771.93	2,327,238.96
13	469,414.24	203,777.22	265,637.02	133.54%	198,914.06	2,526,153.02
14	481,030.14	210,909.42	270,120.72	136.55%	197,820.58	2,723,973.60
15	492,646.05	218,291.25	274,354.80	139.62%	196,500.12	2,920,473.71
16	504,261.95	225,931.45	278,330.51	142.76%	194,961.00	3,115,434.71
17	515,877.86	233,839.05	282,038.81	145.97%	193,211.29	3,308,646.00
18	527,493.76	242,023.41	285,470.35	149.26%	191,258.75	3,499,904.75
19	539,109.67	250,494.23	288,615.44	152.62%	189,110.89	3,689,015.64
20	550,725.58	259,261.53	291,464.05	156.05%	186,774.96	3,875,790.60
21	562,341.48	268,335.68	294,005.80	159.56%	184,257.95	4,060,048.56

ตารางที่ ผ3.6:

ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเทศหญิงในกรุงเทพและปริมณฑลที่เปิดเพลงประเภทอื่น

(หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บ สะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่า ปัจจุบันของ เงินออม	มูลค่าปัจจุบัน ของเงินออม สะสม
1	286,083.15	134,856.36	151,226.79	102.25%	147,899.06	147,899.06
2	329,853.87	139,576.33	190,277.54	104.55%	181,995.60	329,894.66
3	346,696.73	144,461.50	202,235.22	106.90%	189,176.35	519,071.01
4	359,033.95	149,517.66	209,516.30	109.31%	191,674.59	710,745.60
5	370,749.40	154,750.77	215,998.63	111.77%	193,256.63	904,002.23
6	382,379.04	160,167.05	222,211.99	114.28%	194,440.88	1,098,443.12
7	393,996.84	165,772.90	228,223.94	116.85%	195,307.08	1,293,750.20
8	405,613.01	171,574.95	234,038.06	119.48%	195,875.43	1,489,625.62
9	417,228.95	177,580.07	239,648.88	122.17%	196,157.78	1,685,783.41
10	428,844.86	183,795.38	245,049.48	124.92%	196,164.60	1,881,948.00
11	440,460.77	190,228.21	250,232.55	127.73%	195,905.81	2,077,853.82
12	452,076.67	196,886.20	255,190.47	130.60%	195,391.04	2,273,244.86
13	463,692.58	203,777.22	259,915.36	133.54%	194,629.57	2,467,874.43
14	475,308.48	210,909.42	264,399.06	136.55%	193,630.37	2,661,504.80
15	486,924.39	218,291.25	268,633.14	139.62%	192,402.11	2,853,906.91
16	498,540.29	225,931.45	272,608.85	142.76%	190,953.17	3,044,860.08
17	510,156.20	233,839.05	276,317.15	145.97%	189,291.65	3,234,151.73
18	521,772.10	242,023.41	279,748.69	149.26%	187,425.36	3,421,577.10
19	533,388.01	250,494.23	282,893.78	152.62%	185,361.86	3,606,938.96
20	545,003.91	259,261.53	285,742.38	156.05%	183,108.43	3,790,047.38
21	556,619.82	268,335.68	288,284.13	159.56%	180,672.10	3,970,719.48

ตารางที่ ผ3.7:
ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเทศหุญงในต่างจังหวัดที่เปิดเพลงไทยสากล

(หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บ สะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่า ปัจจุบันของ เงินออม	มูลค่าปัจจุบัน ของเงินออม สะสม
1	277,209.07	114,466.88	162,742.19	102.25%	159,161.07	159,161.07
2	298,831.38	117,328.55	181,502.83	104.55%	173,602.82	332,763.89
3	308,533.69	120,261.76	188,271.93	106.90%	176,114.71	508,878.60
4	318,236.01	123,268.30	194,967.71	109.31%	178,364.91	687,243.51
5	327,938.33	126,350.01	201,588.32	111.77%	180,363.55	867,607.06
6	337,640.65	129,508.76	208,131.88	114.28%	182,120.45	1,049,727.51
7	347,342.96	132,746.48	214,596.48	116.85%	183,645.12	1,233,372.62
8	357,045.28	136,065.14	220,980.14	119.48%	184,946.75	1,418,319.38
9	366,747.60	139,466.77	227,280.83	122.17%	186,034.27	1,604,353.64
10	376,449.92	142,953.44	233,496.47	124.92%	186,916.29	1,791,269.94
11	386,152.23	146,527.28	239,624.96	127.73%	187,601.18	1,978,871.12
12	395,854.55	150,190.46	245,664.09	130.60%	188,097.01	2,166,968.12
13	405,556.87	153,945.22	251,611.65	133.54%	188,411.59	2,355,379.72
14	415,259.19	157,793.85	257,465.33	136.55%	188,552.52	2,543,932.23
15	424,961.50	161,738.70	263,222.81	139.62%	188,527.09	2,732,459.32
16	434,663.82	165,782.17	268,881.66	142.76%	188,342.40	2,920,801.73
17	444,366.14	169,926.72	274,439.42	145.97%	188,005.31	3,108,807.03
18	454,068.46	174,174.89	279,893.57	149.26%	187,522.43	3,296,329.46
19	463,770.77	178,529.26	285,241.51	152.62%	186,900.18	3,483,229.64
20	473,473.09	182,992.49	290,480.60	156.05%	186,144.75	3,669,374.39
21	483,175.41	187,567.30	295,608.10	159.56%	185,262.14	3,854,636.54

ตารางที่ ผ3.8:
ผลตอบแทนของนักจัดรายการวิทยุเพชรผิงในต่างจังหวัดที่เปิดเพลงประเภทอื่น

(หน่วย: บาท)

ปี	รายได้ต่อปี	รายจ่ายต่อปี	เงินเก็บ สะสมต่อปี	Discount Factor	มูลค่า ปัจจุบันของ เงินออม	มูลค่าปัจจุบัน ของเงินออม สะสม
1	277,209.07	114,466.88	162,742.19	102.25%	159,161.07	159,161.07
2	293,287.20	117,328.55	175,958.65	104.55%	168,299.95	327,461.02
3	302,989.51	120,261.76	182,727.75	106.90%	170,928.53	498,389.55
4	312,691.83	123,268.30	189,423.53	109.31%	173,292.85	671,682.40
5	322,394.15	126,350.01	196,044.14	111.77%	175,403.10	847,085.51
6	332,096.47	129,508.76	202,587.70	114.28%	177,269.16	1,024,354.66
7	341,798.78	132,746.48	209,052.30	116.85%	178,900.57	1,203,255.24
8	351,501.10	136,065.14	215,435.96	119.48%	180,306.61	1,383,561.85
9	361,203.42	139,466.77	221,736.65	122.17%	181,496.24	1,565,058.09
10	370,905.74	142,953.44	227,952.29	124.92%	182,478.12	1,747,536.21
11	380,608.05	146,527.28	234,080.77	127.73%	183,260.67	1,930,796.88
12	390,310.37	150,190.46	240,119.91	130.60%	183,852.01	2,114,648.88
13	400,012.69	153,945.22	246,067.47	133.54%	184,260.01	2,298,908.89
14	409,715.00	157,793.85	251,921.15	136.55%	184,492.28	2,483,401.17
15	419,417.32	161,738.70	257,678.62	139.62%	184,556.20	2,667,957.37
16	429,119.64	165,782.17	263,337.47	142.76%	184,458.89	2,852,416.26
17	438,821.96	169,926.72	268,895.24	145.97%	184,207.25	3,036,623.52
18	448,524.27	174,174.89	274,349.39	149.26%	183,807.95	3,220,431.47
19	458,226.59	178,529.26	279,697.33	152.62%	183,267.44	3,403,698.91
20	467,928.91	182,992.49	284,936.42	156.05%	182,591.95	3,586,290.86
21	477,631.23	187,567.30	290,063.92	159.56%	181,787.52	3,768,078.38

ตารางที่ ผ3.9:
ต้นทุนในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

(หน่วย: บาท)

Year	ค่าใช้จ่าย		ค่าเสียโอกาส ³	ต้นทุนต่อปี
	ค่าใช้จ่าย ทั่วไป ¹	ค่าเทอม ²		
1	130,296	48,000	64,152	242,448
2	135,508	46,154	67,360	249,021
3	140,928	44,379	70,728	256,034
4	146,565	42,672	74,264	263,501
รวมต้นทุนทั้งหมด				1,011,005

หมายเหตุ

1. ค่าใช้จ่ายทั่วไป คำนวณจากระดับค่าครองชีพต่อปีของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี 2545 แล้วปรับค่าด้วยอัตราเงินเฟ้อในแต่ละปี
2. ค่าเทอม คำนวณจากค่าหน่วยกิตในแต่ละปี โดยกำหนดให้ลงทะเบียนปีละ 24 หน่วยกิต หน่วยกิตละ 2,000 บาท
3. ค่าเสียโอกาส คำนวณจากค่าแรงของผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปี 2545 โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าแรงที่แท้จริงเท่ากับร้อยละ 5 ต่อปี